دَ تور اوربل تورو کمڅو خبري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتیاز

۷ اګست ۲۰۰۰

7 اګست 2000

Ketabton.com

(c) ketabton.com: The Digital Library

د مغموم دَيو خط په جواب کښې

++++++++++++++++++++++++++++++++++

اشنا ستمه شاعرۍ مې ستا ونښکي کوي نۀ کمه
زما په تهو له شاعرۍ کښې تا فرحت او نۀ مونده
ما په قدم قدم په ځان پورې خندلي ځو دي
ما ته احساس دے چې ما څوک هم خندولي نۀ دي
تۀ په خپله هم مغموم وې اداکار چې هم وې
تا خپل دردونه پټولے شو ما پټ نۀ کړے شو
ما ته احساس دے تا د ننه ځان ژړلے هم شو
دا دې کمال وُو چې په شونډو به دې تل خندا وه
زۀ چې څۀ اوم هغه وم اداکار نۀ وم
زۀ اعتراف کوم چې تۀ د وخت یو لوے فنکار وې
تا د رومان په رڼښمې پردو کښې ځان نغښتے شو
تا خپل غمونه په خپل ذړۀ کښې خوندي کړي چې وُو
ما په مودو د نظریو په شا ځوبونه لیدلے
وخت او حالاتو نظریو داسې ذرې ذرې کړم
د زړۀ چپې وړاندې په مخه کړې ستا کار چې ګران وُ
په زړۀ پرهر وې ځو تا خلقو کښې خندا وېشله
ما ته احساس دے زما کار هم څۀ آسان ځو نۀ وُ
زۀ درنه ورستو شوم چې وخت په وخت غبار مې ایستو

ما خپل غمونه که هر څو د فن نقاب کښې پټ کړۀ
تۀ چې فنکار وې سمه ستې مې د فن روح ته کوز شوې

قمر راهي مردان ۱۹ر اګست ۲۰۰۰ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ
توراوربل
توروکمڅوځېري

عبدالله جان مغموم
تمغهٔ امتياز

(c) ketabton.com: The Digital Library

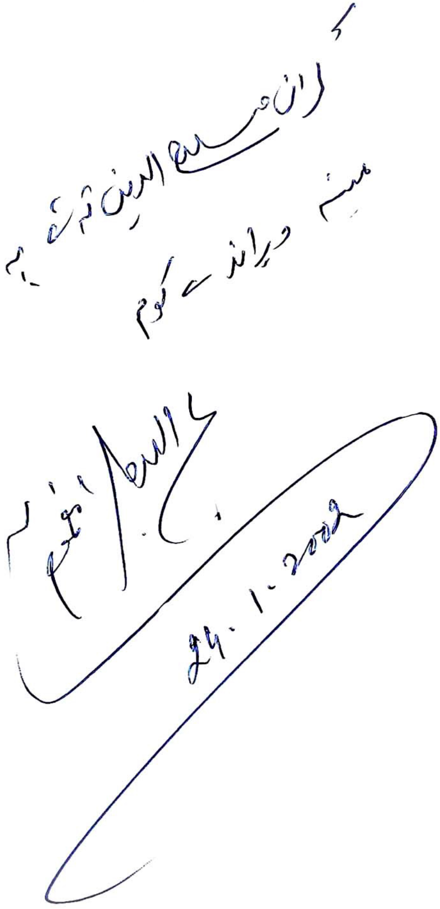

(c) ketabton.com: The Digital Library

تمهید

دَ تور اوربل تورو کمڅو نخبرې
څومره نخوږې دي دَ تیرَو نخبرې

دَ نیمې شپې په خاموشۍ کښې گډې
نغمې نغمې شي دَ بنگړو خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تړون

دَ هغو نيمګړو نيمه خواؤ ارمانونو

په نوم چې وخت بې وخته زما په زړهٔ

کښې لکه دَ يو طوفان راپورته شويدي

اؤ بيا په خپله قلار شوي دي

مغموم

(c) ketabton.com: The Digital Library

فهرست

پیغله	ایاز داؤدزی	۱۱
د رومانې شاعر (د لوپټو خبرې)	صابر شاه صابر	۲۲
د تور اوربل تور وکمځو خبرې	عبدالله جان مغموم	۳۰
لویه خدایه لویه خدایه		۳۷
ورپسې زلمو ځوانی خاورې ایرې کړې		۳۹
بس یو پو تې غوندې خندا اوکړه ته		۴۰
داسې په ما یاندې وختونه راغلل		۴۱
اول به زړه سره صلاح کوم		۴۲
نشې نشې سوده نشې دې منم		۴۳
بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې		۴۴
تکې تورې شپې کړې تا		۴۵
شپه د انتظار په شوګیرو تېروم		۴۶
ته چې زلفې راخورې کړې تورې شپې شي		۴۷
وېرم چې ستا دنیا هم اوسوزوم ایره کړم		۴۸
چې ستا زلفې ولونه ولونه اوږدې کمڅې شي		۴۹
ګلان ټول ازغي ازغي شول		۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي	۵۱
بې واره تو ئېدلې بې اختياره څڅېدلې	۵۲
تنهايي مې دي مذکرې او غمونه راسره دي	۵۳
پرهرونه جوړوي زړهٔ کښې زخمونه جوړوي	۵۴
ستا دَ مُسکا ستا دَ خندا نه قربان	۵۵
کله کله راته اوګوري مُسکې شي	۵۷
دَ زړهٔ تسکين په ميخانو کښې نهٔ وُ	۵۹
کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي	۶۰
مست شم دَ پازېبو دَ شرنګا سره	۶۲
چې ستا خندا زما زړا رونهٔ شوه	۶۳
په خوله کښې ئې اه په زړهٔ زخمونه لرم	۶۴
راغلې ورځې شپې دَ پرېشانۍ زما	۶۵
ستا دَ وصال په رنګينو کښې روسم	۶۶
دا دَ زلفو سلسلې چې راخورې شي	۶۷
مينې دې اسانې راته ګرانې کړې	۶۸
رقيب چې ماله نن پېغور راکوي	۶۹
شمعه بلېږي دَ رڼا دپاره	۷۰
اوښکه څوند دې نوې ژوند دې دې اوبو کښې	۷۱
نغمې نغمې دي دَ بلبلې خېرې	۷۲
راغے ماښام ډېر دَ غمونو سره	۷۳
تورې تيارې راته فنا ښکاري	۷۴

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه ترڅو به نوژړېږمه زه ۷۵

کلی د ژړېږي څهٔ مُسکی خونهٔ دي ۷۶

د نیمې اوښکې مې ځلېږي په ککو کښې ۷۷

راشي راته اوګوري مُسکی نهٔ شي ۷۹

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې ۸۰

نور دې اے ژوندونه په سجدو نهٔ تېروم ۸۲

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي ۸۳

نن په فضا کښې رنګینۍ ښکارې ۸۵

راځئ ستورو چې اودهٔ شو شپه نیمه شوه ۸۶

چا ته شراب چا ته کاسې ښکارېدې ۸۷

چرته چې زلزل غوندې پیدا شي حوصله کښې ۸۸

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي ۹۰

ما په زېر زېر ورته کتلې نهٔ شو ۹۱

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو ۹۳

مکوهٔ ساقي نن راته نامهٔ کوه ۹۵

دا څو څهٔ غم نهٔ دے چې تېرې کړمه ۹۶

څهٔ ژړا شي څهٔ سلګۍ شي ۹۷

راغلهٔ غمونه جوړې نور راغلهٔ ۹۹

هغې وئیل تهمت په ما پورې شو ۱۰۰

ځکه مې دېرې پرېشانۍ شي کنه ۱۰۱

ځکه زمانه نن ژړا هېره شوه ۱۰۲

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بيا سلګۍ شي کنه ۱۰۳
که هر څو دې غم د حد نه په ورتېر شي ۱۰۴
ستا د اوربل داپر پشانۍ مزه که ۱۰۵
په محفل کښې بلبلې ته ۱۰۶
د زړه تسکين په مېخانو کښې لټوم ۱۰۸
دُنيا دَ اُميدونو مې څه ورانه غونډې ښکارې ۱۱۰
ښنه دې انکار د اقرارونو ځنې ۱۱۱
د نېکۍ بدۍ حساب شي په عقبۍ کښې ۱۱۲
دا څو غلط دي چې خند لے نه شم ۱۱۴
څه له زما د مرګ سوالونه کوې ۱۱۵
څه په ژړا څه په زارو تېره شوه ۱۱۶
په ښائسته مخ د شين خالۍ مې قسم ۱۱۷
د زړه د غم دانه تپوس مه کوئ ۱۱۸
څوک ورته سور څوک ورته شين وائي ۱۱۹
شپې د بېلتانه دومره اوږدې دي راځه ۱۲۰
ارمانونه چې مې خاورې شي ايرې شي ۱۲۱
سپوږمۍ سره خبرې ۱۲۲
لږ څو مې پرېږده غمه ۱۲۴
تعبير ۱۲۶
واده ۱۲۷
دمه ۱۲۹
د ختيکو زمکې ته خطاب ۱۳۱

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغله

د پېغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

د مفهوم په شاعرۍ د پېغلې او پېغلتوب خیال داسې ونغوړدے چې د هغهٔ هر شعر هره مصرعه او هر غزل په ځېله یوه ښکلې نازولې پېغله ښکاري - په پېغلې چې د پېغلتوب چپه راشي نو پېغله بیا پېغله پاتې نهٔ شي بلکې یوه مسته شان نغمه شي - هم دغه د حُسن او موسیقۍ امتزاج چې مغموم ئې د پېغلې په وجود کښې بیاموي - د هغهٔ غزل ته ئې بې سیاله ښکلا او عمومي مقبولیت بخښلے دے) نو پېغله د زمانو راسې د مشرق په شاعرۍ کښې د معشوقې محبوبا - دلبر - دلربا نګار او داسې په نورو نامو او علامتونو یاده شوې ده - د هغې نازونه اداګانې زده دي - د زړونو لوټمل او د مېنانو وژل ئې کار دے - بې وفائي او وعده خلافي ئې خاص شعار دي - دغه پېغلې په هره زمانه او هر دور کښې د خپل پېغلتوب او ښکلا نوبتونه غږولي دي - نو سره د دې ټولو خصوصیاتو پېغله د شاعر په نظر کښې هم هغه پېغله ده

(c) ketabton.com: The Digital Library

لکه چې یو عام انسان ځواني په ځه انځتې پېغلې ته په کاسیرو نظرونو ګوري - د پېغلې دَ وصال تمنّا د مېن د پاکې مینې آخري منزل، او د انساني ژوند د ارتقاء معراج ګڼلے شي - د پېغلې نه فطري اقتضاء هم دغه کېدے شوه - ځو نن زمانې دومره پېښ عیش رنځورو - انسان دَ فطرت نه دومره لرې لاړو - مشیني دور مصنوعي دومره عام کړو چې د فطرت پېړه انسان د فطرت په غېږ کښې آرام کولو د پاره د تخیّل د بلندونه هم تېر شو او د وهامو په ځسرو کښې د فطري اقتضاګانو په لټون پسې ورک شو - دغه وجه ده چې د نن د زلمي شاعر قوتِ واهمه یوه پېغله، پېغله نه بلکه یوه نغمه تصور کوي او د نغمې نه چې دَ روحاني تسکین سرچشمه ده، د جنسي تسکین موهوم اقتضاء کوي او وائي چې

د پېغلتوب کوردې ورانې او سیا تل
چې ئې د پېغلو نه نغمې جوړې کړې

نهٔ یو هېڅ هم چې د نفسیاتو صباني ماهران به د نن د دور تجزیه او د دغه تجزیې په رڼا کښې دَ معصوم ددې الهامي شعر تشریح په څهٔ ډول کوي - ځو زهٔ په ځېله په دې نتیجه رسېدلے یم چې د معصوم شاعري هم لکه د مشرق پښتو نې شاعرۍ ده او هر پښتونے فن هم د شاعر او فنکار دَ ژوند د پښتو نې آئینه ده (معصوم دَ ماشوم والي راسې دَ رسم ورواج په سنګینو قلاګانو او د اخلاقیاتو او عقائدو په فولادي پنجره کښې د راسې بند پاتې شوے دے چې هغه د پېغلتوب دَ حرارت نه هډو خبر نهٔ شو.

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ پېغله د لوړې نه لیدلې ده، د دومره لرې نه چې د هغهٔ په خیال
د انساني هوَسونو رسائي ورته هلو و امکان نهٔ لري - هم دغه
وجه ده چې مغموم پېغله یوهٔ مجسمه ښکلا، یوه مستتر نغمه کښې
چې تل تر تله د هر قید و بند نه په امان پاتې شوې ده - دې سره
سره د پېغلې د موندلو او خپلو فطري اقتضاء هم د هغهٔ په
تحت الشعور کښې داسې په غزوونو ده چې څهٔ وېښې نو پېغله
ورته ښکارې - د هغهٔ په وژدان دَ پېغلتوب خیال داسې سور
دے چې د هغهٔ هر فنکارانه تخلیق هم د پېغلې د خیال نه
زېږېدلې او ځکه د هغهٔ غزل د پېغلو سره خبرې نه بلکه دَ
پېغلې د ښکلا، د هغې د مستۍ ځوانۍ او د هغې د نغمه ښېز وجود
د رڼو او پراخو عکسونو مجموعه (البم) معلومېږي -

دَ مغموم د غزلونو پېغله چې هغهٔ اکثر "دَ ګُلې" په
نامه مخاطب کوي یو مخصوص شخصیت نهٔ شي کېدے - دا دُ ښکلا
د هغهٔ د لوړ تصوّر مجسمه ده چې هر صوفي هر عالم هر فنکار
او هر دَ حُسن او ښېښتین توب طلبګاری لټون کړے دے - په
رنګ رنګ او ډول ډول نومونو ئې یاده کړې ده - او دغه
"لټون" او دغه "یاد" په رنګ رنګ نظریې قسما قسم فلسفې او
بې سیاله فنکارانه شاهکارونه په هر دور په هره زمانه په هر
ملک او هر قوم کښې زېږېدلي دي - د ښکلا دغه لوړ تصور د بنیادمو
ایکې یو مرکزي خیال پاتې شوے دے - او هم دغه یو "مرکزي خیال"
د بنې آدمو د "وجداني وحدت" ژوندے دلیل دے فرق صرف دومره

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې نوروُ "شاليت پسند و" دغه ښکلا د انساني ژوند نه
لرې د فکري تخليقاتو يا د اُوهامي او الهامي واردا تو په پېکروتو
کښې لټوله او مغموم ئې هم د دې دُنيا په ښکلو کښې لټوي.
د هغه د زړهٔ مراد د غه د نوې زمانې ښکلو پټ کړے دے هم د
هغوئې نه ئې غواړي او لټوي ئې خو په دغه ښکلو کښې
هغه ښکله کومه يوه ده چې د مغموم د ښکلا د تصور مجسمه
ثابته شي - هم دا په ښکلو کښې د ښکلتوب لټون چې نهٔ ئې
مومي - هم دا ښکلې، ښکلې نه بلکې نغمې کښلے کېږي د مغموم
د ژوند او شاعرۍ هغه خصوصيات دي چې چرته د "شاليت
پسندۍ" او حقيقت پسندۍ رنګين اُفقونه يو ځائے کېږي.
سره د دې ټولو خبرو او مغموم چې څهٔ وائي نو په شعوري
طور ئې وائي - هغه مجذوب شاعر نهٔ دے - څهٔ چې وائي ليکې
نو ور باندې پوهېږي - د بېدارۍ په عالم کښې فنکارانه تخليق
کوي - هغه په خپلو نفسياتي کشالو هم آګاه دے - خپلې نظرياتي
لارې هم پېژني او د خپل فن د قدرونو نه هم آګاه دے -
دا ځکه چې د هغه په خپلو الفاظو کښې د هغهٔ د شاعرۍ او
ژوند په حقله د خپلو دعوو او نظريو ثبوت او لټوو. مغموم
د شعر د ليکلو په وخت څهٔ کيفيت محسوسوي؟ وائي چې " زهٔ
هغه وخت شعر ليکم چې څهٔ وخت شعر ما په ليکلو مجبوره کړي -
او هر کله چې داسې حالت راشي نو بيا د خپل اشنا په تصور کښې
داسې غورق شم چې دنيا و ما فيها نه بې خبره يم - په هغه وخت

(c) ketabton.com: The Digital Library

زهٔ دا محسوسوم چې زما لیلۍ زما په وړاندې ولاړه ده او زهٔ ګیلایم

د هغې سره خبرې کوم - او څهٔ وخت چې د لیکلو نه اوزګار شم

نو په هغه وخت داسې تسکین محسوسوم لکه چې ما یو ډیر لوئے

کار کړے وي او ددې نه پس لیکلي شعرونه بیا بیا لولم او دا بیا

بیا لوستل زما زړهٔ ته هر یو وار یو نوے تسکین ورکوي۔"

راځئ چې دا اوګورو چې د مغموم د غه اشنا څوک دے

چې د شعر د لیکلو په وخت د هغې په تصورکښې د دنیا او ما فیها نه

ناخبره وي - او هغه لیلۍ څوک ده چې د شعر د لیکلو په وخت

ورته مخکښې ولاړه وي مغموم وائي چې زما په زړهٔ کښې یو

داسې درد دے چې ددې درد د پیدا کوونکي نه زهٔ نهٔ یم خبر-

زهٔ نهٔ یم پوهے چې زهٔ په چا مئین یم - زهٔ نهٔ یم پوهے چې هغه

څوک ده چې د چا یاد زما احساسات او زما زړهٔ هر وخت نا قلاره

ساتي - زما د خیال مرکز "پیغله" زما په زړهٔ کښې شته - زما په

دماغ کښې شته خو په سترګو مې لا نهٔ ده لیدلې، ولې بیا هم د هغې

تصور او د هغې یاد ما په وېلو مجبوره وي - ما ته د لیکلو بلنه

راکوي -

د مغموم د خپلو وېنا کانو نه هم دا معلومېږي چې د هغهٔ د

شاعرۍ "زړهٔ پیغله" هم هغه د چا زلمي شاعر "د خیال د لیلۍ" چې

هغه ئې حُسنِ کل ګڼي یو عکس دے - خو فرق صرف هم دومره

دے چې د خیال لیلۍ د خیالونو نه هم په بره او سېږي او شاعر

ته په طنزیه لهجه کښې وائي چې

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعره ما ته به ته څه دا رسي

زه د عنقا په اشیانو کښي اوسم

خو د مغموم "پېغله" هم د مغموم خواږه شا پېغلو کښي اوسي او لټون يې هم په دغه خواږه شا پېغلو کښي کوي - او د مونږ او قوي اميد يې نوي ځکه خو وايي

خو بختور به په مغموم باندې حرام کړي

يوه پېغله به په پښو اشي جینکو کښي

عبدالله جان مغموم د پېښور ښار نه څلور میله قطب ته په یو وړوکي کلي کښي چې دا رمنګي نومېږي او د خلیلو په ټپه کښي د ورسک روډ د پاسه پروت دے په یوې درنه او معززه کورنۍ کښي پیدا شوے دے - نن صبا یې څه کم وزیات ۳۷ کاله عمر وي - زه مغموم د ماشوم والي راسي پېژنم - د هغه سره د وړوکوالي نه زما د زړه تړون دومره زیات دے چې د هغه هره کمزوري ما ته یو لوے صفت ښکاري - دغه وجه ده چې ما کله هم د مغموم په شاعرۍ د څه لیکلو د پاره قلم را خستے دے نو هغه منع کړے یم چې ته زما د شاعرۍ په حقله د یو غیر جانبدار نقاد کردار نه شي ادا کولې خو زه ورته وایم چې مغموم ته زه لا انتقاد کله وم - زه خو په فن مئین یم او چرته چې فنکارانه خویې وینم نو سندرې یې وایم د دې نه زه د هغه اشنایانو نه هم معافي غواړم څوک چې د خپل لوے علم په رڼا کښي د مغموم په فن کښي څه کمزورۍ ویني -

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو وئیل مې داچې که د مغموم صیب د وړوکوالي ماحول هرڅو شاعرانه نه ؤ - او چاچې د هغه کلي لیدلے وي د هغه د کورنۍ د سختو مذهبي پابندونه آګاه وي نو هغوئ به زما دې خبرې سره اتفاق وکړي چې د مغموم د ماشوموالي په ماحول کښې هډو د شاعرۍ ګنجائش نه ؤ خو سره ددې هم د مغموم طبیعت د هلکوالي نه شاعرانه ؤ او اکثر به مو خبرې هم په شعر شاعرۍ کولې څو په کال ۱۹۴۴ء کښې چې د هغه څه لوبې او غزلې مې واورېدې نو د هغې ورځې نه سو د خیال او فکر ملګرتیا هم پیدا شوه هغه ورځ ده او نن ورځ ده چې مغموم زما زړه ته دومره را جوخت دے چې زه ئې د خپل ځان نه بیل شخصیت نه شم محسوسولے - اوس چې هم د هغه په حقله څه لیکم نو لکه چې د ځان ستائینه کوم - ځان خلق د هرچا نه ښه پېژني او زه مغموم د هرچا نه ښه پېژنم -

زه چې مغموم باندې څه لیکم یا د هغه کلام لولم نو د هغه خنده رویه څهره راته وړاندې ولاړه وي که هرڅو ئې هېروم هېرېږي مې نه - او چې ئې نه شم هېرولے نو د هغه متعلق غیر جانبداره رائې هم نه شم څرګندولے مغموم زما اشنا دے - اشنا به څوک څنګه هېر کړي - مغموم وائي -

اشنا مې ځان دے زه به ځان هېروم
خدایګو جهان نه دے چې هېر ئې کړمه

د مغموم په شاعرۍ کښې د کلي وال ژوند عکس څرګند ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه دخپل ماحول مطالعه ډېره ښه کړې ده او دغه مطالعه په ډېر ښه ډول په خپلو شعرونو کښې ځرګنده وي - په کلو کښې د پېغلې دیدار یا خو په ګودر کښې یا د کوټې په چت او یا بیا د کلي د کوڅو نو د دېوالونه هم چیت وي نو کله ناکله د دېوال نه هم سر راهسکوي، ځکه خو مغموم خپلې کلي والې پېغلې ته وائي - ه

څه خو یا نه کړه په دېوال اوګوره
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زه

وائي چې پېغله د خټو جوړه کړې نو هم ښه وي خو د پېغلتوب سره چې ښائست هم ملګرے شي نو بیا خو هغه د مغموم خبره ه

چې ښائست او پېغلتوب سره یو ځائے شي
هره پېغله یوه مسته شان نغمه شي

د پېغلې تصور لکه چې مخکښې او وئیلے شول د مغموم په کلام کښې ډېر اوچت دے - هغه د پېغلې نه هډو د جنسي خواهش خیال قدرهم نشي کولے - پېغله بس یو خیال دے، یو تصور دے، یو ښکلے تصور - خو ..... مغموم هم څه ارمان لري - د خپلې خیالي پېغلې په حقله څه هوس نه لري - راشئ اوګورئ څومره ښکلے ارمان او ښائسته هوس لري - وائي چې ه

ما خو یو ګل د پسرلي کړې ربه
چې بیا د پېغلو په کمڅو کښې اوسم

د خیالي پېغلې تصور د مغموم په خیال کښې دومره پوخ شوے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دے چې کله کله د غه پېغله په ګډا هم راوویني نو وائي چې

ستا د پازیب په هر یو شرنګ مې قسم
زړه دې نشه کړم په نشو کښې ورسم

دَ پېغلو پېغلتوب دې خدائے هم د پېغلو نصیب کړي ۔ مغموم د پېغلتوب دَ خپلو لو هسه هم نهٔ لري پېغله او پېغلتوب ورته ګل او ګل ځانګه ښکاري ۔ ګُل د ګل په ځانګه کښې ښهٔ ښکاري ۔ کهٔ شوکوې ئې یا بُوئیوې ئې نو مړاوے کیږي پېغله لکه د ګل هم د کتو د پاره پېدا ده ۔ او یو معمولي ګل هم د wordswarth غوندې احساسي بنیادموته دا رنګ احساسات ورېخښي چې د بیان نه ئې عاجزه وي ۔ او شاید چې د غه زور احساسات په بنده څهٔ بېهوشي غوندې راولي او ځکه ئې اظهار نهٔ شي کولے ۔ مغموم د پېغلو په لید و هم هغه کیفیت محسوسوي کوم به چې wordswarth د ګل په لید و محسوسولو ځکه خو وائي چې :

دا پېغلتوب مو خدائے نصیب کړه پېغلو
زړهٔ مو نشه کړم په نشو کښې ورسم

بوا ځې د پېغلو په لید و مغموم دا کیفیت نهٔ محسوسوي بلکه چې د پېغلو د ښائست خبرې قدرله واورې نو هم ئې فکر یو سې د ځان نه ورک شانې شي نو په داسې موقعه مغموم وائي

چې د پېغلو د ښائست ذکر شروع شي
را پېدا شي یو جنون غوندې په ما کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مغموم چې په چمن ورګډ شي او د سرو قطارونه او ويني د کمانۍ راشي چې کنې ښېګلي ولاړې دي - او چې څه وخت په خود شي او پوهه شي چې دا خو ښېګلي نه دي بلکې سروې ولاړې دي نو او وائي چې د دې سروو د ښېګلي ښائست او ښېګلتوب ته پام شوې وې، نو ځکه خو ښېګلي ښکارېدې ے

ستا ښائست او ښېګلتوب ته ځې چې پام شي
هره سروه د چمن ښېګله ځينۍ شي

حقه خو داده چې هم ښېګله د مغموم کائنات دے - ځکه خو ورته په ښېګله کښې کائنات او په کائنات کښې ښېګله ښکاري - وائي -

ے هر يو وار چې ورته ګورم حيران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

(يا) پوهه يم چې سپوږمۍ د څه سيالي کوي
مياشت شي نرۍ شي خو نتکۍ نه شي

ښېګلو کښې د مغموم د خيال ښېګله او سبزې چې د ېرو ورېښې خپلې ځوانۍ خاورې کړې دي، نو ځکه خو وائي -

ے ورېښې زلمو ځوانۍ خاورې ايرې کړې
خدائے دې کونګ کړه څه له ښېګلو ته خبرې کړې

(يا) چې رنګينۍ تقولې راغونډې شولې
ښېګلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې

مغموم سره دا خيالي مجلس به د مغموم په هغه شعر ختم کړو کوم چې دا ثابتوي چې هغه شعر يکې نو شعوري طور

(c) ketabton.com: The Digital Library

ئې هم دَ پېغلې په تصور پیکې-دَ موجوده زمانې دَ پېغلو دَ
دوؤ کمڅو نه څۀ ښکلے خیال اخلي وائي چې ؎

؎

بچې ئې ستا په تصور کښې کلې یکم
نو هر شعر دَ غزل مې دوه کمڅي شي

(ایاز داؤدزے)

(c) ketabton.com: The Digital Library

عبدالله جان مغموم

روماني شاعر

د لوپښو خبرې

دَ قدرمن عبدالله جان مغموم دَ شعرونو، کالمونو، طنزونو، ډرامو او افسانو په حقله دَ دغه خپلې وېناچېل اند از منفرد قلمکار په قسمتي ده چې نه هغه هومره وو پېژندے شو نه څه او ليکلے شو څومره چې زمونږ د ادب په معاصره دوره کښې دده په نورو همعصرو و پېژندلے شوي دي، باوجود ددې چې دے زمونږ د هغو سړونو په شمېر کښې شمارل کېږي کوم چې د "هفت پهلو" انسان يا شخصيت ټول صفتونه، اړخونه او رنګونه لري -

دَ مغموم صاحب دَ ژوند کړي کړې، لمحه لمحه د دغه "بې ځوکه" "بې سرکاره" "بې دلباره" ژړې په خدمت او هاند و همّه کښې تېره شوې ده، هغه دَ خپلې ځواني دَ مستۍ هاغه شپې ورځې چې ځلمي يې په نورو نو رو تماشو کښې تېروي دده په پښتو لوستلو ليکلو کښې تېره کړې ده - مغموم خېل ټول صلاحيتونه ټول وختونه دَ پښتو له سره زاد کړي دي هغه دَ ژوند ټولې منډې ټول زيارونه دَ پښتو له پاره کړي دي - څو بې صلې، بې طمعې، بې لالچه هغه دا هر څه دَ يو څو دنياوي غرضونو، مقصدونو حاصلولو له پاره نه دي کړي -

(c) ketabton.com: The Digital Library

په پښتو ادب کښې په موجوده وخت کښې د مغموم صیب نوم په مشرانو لیکوالو کښې راځي - دوه کم اتیا کاله عمر ئې دے - د شپیتو کالو راسې شاعري کوي - خو د دې نه زیات د موصوف د بې غمۍ او ناراستۍ څۀ مثال کیدے شي چې دا دے په دې شپیتۀ کاله کښې ایله اوس خپل د شاعرۍ پومبے کتاب (د توره اوربل تورو کمڅو خبرې) چاپ کوي - او دا هم زۀ په دې خبره ویاړم چې کۀ زما زور ورپسې نۀ وے نو دا کاغذونه به د لوګو او وینو خوراک شوي وو خو د پرېس غېږه به ئې نۀ وه لیدلې -

د عبدالله جان مغموم د شاعرۍ په حقله موږ مجموعي رایې دا ورکو شو چې نۀ دۀ د چا په رنګ شاعري کړې ده او نۀ دۀ په شان شاعري دۀ نه پس بل کوم شاعر وکړه مطلب دا دے چې مغموم صاحب یو "صاحب اسلوب شاعر" دے، خو پکار خو دا ده چې دۀ نه پس دۀ اسلوب لکه زموږ د شلمې صدۍ د څنو نورو لویو او "با اسلوبه" شاعرانو (چې حمزه، اجمل او قلندر په کښې په سر کښې راځي) نوي نسل خپل کړې دې ولې یو خو دغۀ د شعرو ادب د محفلونو نه لرې پاتې کیدل او بل د خپلې شاعرۍ په تشهیر نۀ کولو هغه د دغه اعزاز نه محروم پاتې کړې دې نو کۀ د سینۀ غور و فکر نه پس دا رایې ورکړم هیڅوک به مې پرې ګرم نۀ کړي چې کومه شوخي، سادګي، بې باکي او رنګیني د مغموم صاحب په شاعرۍ کښې لیده او موندہ شي، دغه صفت دۀ د عمر د بل هیڅ کوم شاعر په شاعرۍ کښې نشته زما د دې خبرې نه دې ګوره هوګز دا مطلب څوک نۀ اخلي چې ګني عبدالله جان مغموم تر ټولو لوئے، پوهٔ او زوراور شاعر دے - شلمې صدۍ د پښتو د شاعرۍ په بڼ کښې

داسې داسې ګلونه ټوکولي دي چې په وږمو يې تمام پښتونخوا معطره ده چې شملې يې هسکې تا ترې سره سيالي کوي۔ زما اصل غرض خو دا دے چې کوم فطري روحاني خوږنده او ساده والے زمونږ ددې شاعر په شاعرۍ کښې پراته دي هغه د نورو شاعرانو په شاعرۍ کښې ډېر کم دي۔

د معصوم صاحب "ګله" يا "پېغله" د هغه په زړه ذهن او د وجود په رګ رګ کښې مېشته ده خو دا څومره عجيبه خبره ده چې هم دغه پېغله معصوم صاحب په مخامخ سترګو ليدلې هم نه ده او ددې لوئے سوب د ده د ماحول هغه رواجي او روايتي قلعه ګانې دي کومې چې د معصوم صاحب نه ګېر چاپېره د معصوم صاحب د فکر نه هم هسکې ولاړې دي۔ هغه وخت چې د معصوم صاحب د شعر شيرينو يا پېغله ښه مسته وه ځنو خلقو په ده د ګمراه شاعر ليبلونه او الزامونه ونګول۔ وې به يې د د زلفو، سترګو شونډو او رخسارونو ذکر په ډېرو شليدلو ټکو کښې کوي۔ خو دا هوښيار شهسوار بيا هم د خپل مرام او مقام نه وانه ړولے شو۔ ده به وې زه د قدرت د فن ستاينه کوم، خلق که د انسان په لاس د جوړ شوي صنم مدحه کړي کوي زه دې د دومره لوئے ذات له خوا د جوړ شوي شهکار تعريف او توصيف ولې او نه کړم۔ د چا سندرې چې ټول کائنات وائي۔ د چا مدحه کړي چې ټول قدرت کوي۔ ښه شاعري هغه ده کومه چې د هر دور هرې زمانې له پاره وي کومه چې هر وخت هر حالت کښې په زړګو ښه او په ډېرې ښې لګي او معصوم صاحب په دې حقله خوش قسمته دے چې هغه کومه شاعري کوي هغه د يو

(c) ketabton.com: The Digital Library

محدود دائرې یا ببل پامته داره منت باره نهٔ ده، هغه پاتې کېږي وشکي شاعري ده دَ هغې نه اوس هم او راتلونکیو ختونو کښې به هم خلق خوند او اثر اخلي - دَ مغموم صیب شاعري دَ انسان او انسانیت، دَ محبت او صداقت په دائمي او افاقي قدرونو بنا ده - دَ مغموم صاحب دَ شاعرۍ بنیادونه ډېر مضبوط دي - هغه دَ انسان دَ ښائست سندرې وئیلي دي دَ ګلاب ګلاب څهرو، غندل غندل ځوانو، سندرې يې وئيلي دي هغه دَ مینې محبت سندر بولي دي - او مینه به خلق په هر دور کښې کوي، دَ مینې مزے دومره کچه نهٔ وي چې دَ نرۍ سیلۍ دیوې چپې سره ترې ترې شي چې کښې مینه ن خلق پېژني، صبا به يې نهٔ پېژني دونیا بازار ولاړ دَ محبت په رده دې دَ دې بازار رنګ و نور هل چل او دَ ژوند هاند و هڅې په خپل ځائے څو دغه ردې اهمیت، حیثیت او افادیت نه هم انکار نهٔ شي کېدے -

مغموم صاحب داسې دَ زلفو انګو او شونډو صفتونه هم نهٔ دي کړي لکه چې دا بعضې بعضې شاعران يې کوي - دهغهٔ سل په سل فیصد شعرونه دَ عشق دَ کړکړېچ نه ناوٗ دي دهغهٔ انداز چې کوم دَ په پښتو څوا کښې دا انداز خدائے پاک صرف درې شاعرانو ته په نصیب کړي دي او دغه دي یوسف اورکزي، سیف الرحمٰن سلیم او اکرام الله ګران -

دَ تورې اوربل تور و کمڅو خبرې
څومره خوږې دي دَ تیرو خبرې
د نیمې شپې په خاموشۍ کښې کلي
نغمې نغمې شي دَ بنګړو خبرې

مغموم صاحب چې هر څهٔ هم لیکلي او وئیلي دي نود پوهې او شعور

(c) ketabton.com: The Digital Library

سره ئې په پښه او سترګو وټیلي دي هغه مدهوش او مجذوب شاعر نهٔ دے، هغه هاغه څهٔ لیکي په څهٔ چې خلق پوهېږي څهٔ چې خلق رخصوصًا نوې نسل خوښوي د مغموم صاحب ټول ژوند د مینې نه عبارت دے - د هغهٔ نظریه مینه ده - د هغهٔ مذهب محبت دے - د هغهٔ کلے ټول جهان دے - د هغهٔ کور د تصوراتو او دودو د پولونو د قید و بند نه مبرا دے زهٔ دا خبره په دعوی سره کوم چې که د عبدالله جان مغموم د شعرونو کتاب د هر قوم په ژبه ترجمه شو هغوئ به دا شعرونه په دومره شوق او ذوق لولي لکه چې هغوئ د خپل ماحول د کوم مست رومانی شاعر کلام لولي هغوئ ته به دا کلام پردے پردے نهٔ ښکاري -

مغموم صاحب مینه خوروي د مینې وېشکر دے، د مینې شاعر دے، مینه د هغهٔ ژوند دے، بې مینې ژوند هغه په ژوند نهٔ بولي - هغهٔ انسان سره مینه کوي انسانیت سره مینه کوي، د خدائے د مخلوق او ښکلو سره مینه کوي په خوا کښې ئې هم ښکلي خوښېږي او روس هم د هاغه سوچ په د پولونو ولاړ دے هم هاغه تپه ئې په خوله ده، هغهٔ سخت نظریاتي سړے دے داسې نظریاتي نه چې لکه د پرکار مرکزونو پسې ګرځي داسې نظریاتي چې د دائرو او مرکزونو رو حونه او نظرونه پسې اړوي څنګه نقطه چین به د مغموم صاحب دغه خود خواهي او په یو ځائے پبو فکر او دربدنې ته "ګمراهي" وائي خو زهٔ هم دغه احساس د مغموم صاحب ترټولو لوئے برے ګڼم -

هر یو وار چې ورته ګورمه حیران شم -
کله شمع کله ګل کله سپوږمۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

۵ چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
څو چې راشې نو محفل کښې رنګینې شي
چې خبره د مطلب څخې له راشي
نو نادانه شې ماشومه شې ککړ شي

د عبدالله جان مغموم شاعري د درنو ډېرې تولې لفظونو او اوږدو اوږدو ډې مفهومه، ډې معنې خبرو او د فلسفې د کنجلکه شوو جنجالونو نه آزاده ده، ډېره ساده، ډېره رسانه، زړه ته کوزېدونکې زړه پښه کوونکې شاعري ده، ولسي شاعري ورته هم نه شو ویلای ځکه چې اولسي شاعري هم د یو سوچ د لاندې کېږي د هغې هم یوه خپله څخه وي، فني هنري اړخ ته پکښې ډېر کم خیال ساتلے شي - تهول زور په کښې په مقصد راوړلے شي او مغموم صاحب خو داسې شاعر دے چې د معنې او مقصد سره سره یې د فن نوخونه هم کافي قوي دي - د هر هر شعر د تکي تکي نه یې سادګي، نغمګي او رنګونه څڅېږي - هغه په زور شاعري نه کوي او نه یې د زور شاعري خوښېږي - د محسوساتو او احساساتو زیات قائل دے - او زه دا خبره په دې دعوی کوم چې که هغه په یو وخت کښې ډېر کمزورے شعر هم او وائي - زه ورته وبم چې په دې یو نظر بیا هم واچوي هغه خپله مخصوصه خندا او کړي (د مرچکي خندا هم مثلے شوې ده) وائي " پرېږده صابرشاه څه چې راغلي دي هغه راغلي دي اوس یه په کښې څه هنري منافقت کوو، ماچرې هم خپل خیالات زخمي کړي نه دي د فطرت په قانون کښې چې ډېرې کوټې وهې ډېرې کړمې به درته راولاړېږي " او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغهٔ هم د غه عادت او سوچ د هغهٔ شل فیصده شاعرۍ د فن د تلې نه غورزولې ده کهٔ چرې مغموم صاحب د یو « شیفتې » په ځائے په بیلو بیلو وختونو کښې شعرونه لیکلي بیا بیائې کتلي بدې بدې کوټې ئې پکښې وهلے نو بیا خو به دا خبره هم مبالغه نهٔ وه چې د هغهٔ د شعر سیال به د پښتو د جدید و شاعرانو په سر کښې هم و په نظر نهٔ راتلو څو د بد قسمتۍ نه څهٔ د هغه اصولو او څهٔ نارامۍ او ناروزګارۍ هغه د دغه « ښکلا » نه بې برخې کړې دے!

د عبد الله جان مغموم په ټوله شاعرۍ او ذهن څلور ټکي قابض دي دغه څلور ټکي د موصوف د شاعرۍ سمبولونه دي - هغه چې خبره تاؤ کړي راتاؤ کړي په « لوپټو »، « پېغله »، « لالے او ګلې » پاندې اوډروي، او هم دغو څلورو ټکو د هغه د شاعرۍ خوند مزه او رنګینې سېوا کړې ده!

خصوصاً د لوپټې له پاره خو هغه دومره نوي نوي خیالونه راوړي دي چې قاري په دې مجبوره شي چې کهٔ په ژوند کښې څهٔ دي هغه ټول هم د لوپټې د سورې لاندې پټ دي، لوپټه د حیا او پښتو رومبۍ نخښه ده مغموم صاحب د ټول سرو له پاره لوپټه لازمي ګڼي زهٔ دلته د «موتي له خرواره» د هغهٔ هغه شعرونه نیولو ستونکیو ته په وړاندې بدم کوم چې مغموم صاحب د لوپټې د عظمت، حیثیت، ښائست او مقام او احترام په حقله وئیلي دي -

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه د تنکۍ شمعې کله شنه شي کله سره شي

تصور د لوپټې چې راله راشي   د شفق رنګینۍ لاړې شي پناه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې رنګینه تولي راغونډې شولې
پېغلو ترې ځان له لوپټې جوړې کړې
لوپټو یاندې چې پېغلو سپین پړوني راپه سر کړه
د زلمو تېره نظر جوړ لوپټو کښې چوکه کېږي

بهرحال خبره به په لنډو کو ؤچې د مغموم د شاعرۍ زمکه ډېره متینه او نموره وره ده - دا زمکه په یو نظر نه شي کچ کېدے - زه دا اعتراف کوم چې د مغموم صاحب د مکمل جاج له پاره څومره څېړنه او پلټنه پکار ده ما اونه کړے شوه - ما په دې لنډ تنګ وخت کښې هم دومره کولے شو چې د هغهٔ د شعر د «پېغلې» د مخ نه "لوپټه" نیم کښېو کړم د نوره خط و خال جائزه چې تاسو واخلئ چې د رومانی دې شهزاده د غه ناوې څومره شکرپاره، څومره حسن وره ده!

سید صابر شاه صابر
غریب آباد تهکال

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ تور اوربل تورو کمڅو خبرې

(زما هغه شاعري چې ما نهٔ چاپ کوله)

خدائے شته کهٔ درته دروغ ووایم چې ما دا خپله شاعري نهٔ چاپ کوله - هډو د چاپ کولو اراده مې نهٔ وه - ځکه چې دا زما د ځوانئ شاعري ده، دا هغه شاعري ده چې د ځوانانو خوښه وه او د بوډاګانو بدې شوه - ځکه خو به زما د یوسف خان اورکزي (مرحوم) او د سیف الرحمن سلیم خلاف په اخبارونو کښې مضمونونه چاپ کېدل او سرخط به ئې وُ "په ادب کښې ګمراهي" مطلب ئې دا وُ چې اے خلقو خبر شئ یو درې شاعران میدان ته راوتي دي - د پښتو ادب ئې خچر کړو - دوئ بې لارې شوي دي - دا بې لارې کسان به لارې ته راګرځول غواړي نو دغه پښتنو دانشورانو زهٔ د ګمراهانو په فهرست کښې شامل کړے وم - او په زړهٔ کښې ما هم دا منلې وه چې زهٔ په غلطه لار روان یم - په داسې غلطه لار چې راتلونکي نسلونه به تپوس کوي چې" ولې معصوم صیب دې ځوانئ دریاب داسې سترګې پټې کړې وې چې سره د عقله او شعوره دې نېغه لار پرېښودلې وه او په کندو کپرو سر شوے وې او د پښتو ادب ګمراهئ ته دې بوڅې وهلې وې" خو ما څهٔ کړے

(c) ketabton.com: The Digital Library

وے، یو خوا ته دَ مخالفینو ستغې سپورې خبرې او دَ ګمراهۍ فتوې وې او بل خوا ته به چې زهٔ په مشاعره کښې اوورېدم او دَ غزل مطلع به مې اووئیله چې ....

ے یو تری غونډې مُسکا چې ستا په سرو شونډو وخورېږي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا یوه نغمه شي

نو په هال کښې به یو شور شو هلکانو او زلمو به خپلې ټوپۍ په هوا کښې والوزولې او ماله به ئې دومره شاباسے راکړو چې دَ نقادانو هغه سپورې ستغې خبرې به را ته هېرې شوې. دَ ګمراهۍ ټولې فتوې به را ته هېرې شوې او صبا له به چې کښېناستم نو یو بل مست غزل به مې اولیکلو یوه بله جذبات را لوزوونکې مطلع به ذهن ته راغله - یو ځل چې د مردان کالج زلمو ته مې په یوهٔ مشاعره کښې په خپل مخصوص انداز کښې دَ غزل دا مطلع واوروله نو تا سو یقین اوکړئ چې مېز وسته درزېده ټوپۍ لړه کېدې لاسونه پړقېده او زلمو او زلمو ټول هال په سر راخستے وُو -

مطلع داسې وه -

ے ورپسې زلمو ځواني خاورې ایرې کړې
خدائے دې ګوټ کړه څڅه له پېغلو ته خبرې کړې

زما شاعري سمې خبرې دي - منافقت په کښې نشته - ساده خبرې او ساده شعرونه دي - داسې شعرونه چې دَ اورېدو

یاد لوستو په وخت اوریدونکی یا لوستونکی په شعر باندې
په سوچ کولو نهٔ مجبوره وي بس چې شعر واورې او
یا یې اولولي نو رسا زړهٔ او دماغ ته ورسي او هلته ځان له
ځای پیدا کړي - زړهٔ تاو راتاو ځپیږي نشم کولے - زړهٔ د بیوسو
لاندې او بهٔ ته شم بوتلے زړهٔ ګنجلکه شعر ونه شم لیکلے -
زړهٔ چې څهٔ محسوسوم - زما چې څهٔ جذبات وي بس هغه
د شعرونو په ژبه خلقو ته رسول غواړم - او زما دغه
صداقت د پښتو زلمو او ځوانانو خوښ او د شرانو ناقدانو
ناخوښ وو -

یوه ورځ پښتو اکیډیمۍ ته تلے وم - محترم مولانا
عبدالقادر مرحوم مې اولیدو نو راته یې اووے چې "د مغموم جانه
چرته سمه غوندې شاعري دې نشته چې زهٔ یې د هلکانو
جینکو په نصابي کتابونو کښې راولم" .... ما ورته وے چې
سمه شاعري څنګه وي راته یې وے چې "د ستا شاعرۍ کښې
تشبې شوندې - خالونه او لوپټې وي" .. ما ورته وې چې
مولانا صیب زما خو هم دغه شاعري ده نو - مولانا صیب لاړو په
خپله مخه او زهٔ خفه د ګلیر سلامته غوندې پاتې شوم - څو ورځې
پس د اسلامیه کالج په خیبر یونین هال کښې د پښتو درنه مشاعره
وه، مولانا صیب یې صدارت کولو - چې زما نوم واخستے شو او زهٔ
ستیج ته اوختم نو مولانا صیب راته اووے چې څه کنه مغموم جانه
څهٔ لوپټې موپټې والوزوه - ما ورته اووے چې اول دا

(c) ketabton.com: The Digital Library

دې شعرونه واورئ - نو بیا به ډېرې لوېټې والوزوم -
شعرونه دا دي -

ستا د اوربل دا پرېشانۍ مزه کړه
د تورو سترګو څپراڼۍ مزه کړه
هرې توبې پسې ګناه کوؤمه
څومره توبو کښې پښېمانۍ مزه کړه

او مولانا صیب

ځوانه ځوانۍ کښې د ځوانۍ تقاضې
په بوډاتوب مسلمانۍ مزه کړه

دې شعرونو په اورېدو ستوډنټانو حسبِ عادت ډېر واه واه اوکړل او مولانا صیب هم مُسکې غوندې شو او سرئې اوخوځولو چې ګنې ستا خبره رښتیا ده -

نو زما د دې دومره اوږد بیان نه مقصد دا دے چې ما پخوا اراده کړې وه چې زهٔ به خپله شاعري هیڅ کله نهٔ چاپ کوم خو ښاغلي ایاز داؤدزے را پسې شوے وُ چې مهٔ وېرېږه شاعري چاپ کړه - اوس هغه د نن نه دېرش کاله پخوا وخت نهٔ دے اوس پښتو ادب دومره ترقي کړې ده چې ستا په شاعرۍ څوک اعتراض نشي کولے بلکه خلق به ئې په سرسترګو قبوله کړي نو د ایاز خان په وېنا مې کتاب چاپ کولو ته غاړه کښېښوده

او ځینې دا اراده مې چې ښاغلي صابرشاه صابر ته څو کلمه کړه
نو څو ورځې پس چې هغه دا سره مخ شو نو پوره شل صفحې
یوه مقاله یې دا له په لاس کښې راکړه چې عنوان یې و

"مغموم د رومانی شهزاده"

ددې سرخط په لوستو لا یې شپشې ته او دریدم ځېل کړه وړه
مې په کښې اوکتل څو خدای شته که د شهزادګانو راکښې هیڅ
هم وو بهرحال په دې مضمون کښې صابرشاه د لوېتو څقله
زما شعر ونه ډېر ستایلي دي لکه ایاز داؤدزي چې زما په
شاعرۍ کښې د پېغلې په تصور دنیا ایجو لي ده، نو صابرشاه
زما په مختلفو رنګونو کښې د لوېتې په ذکر باندې بحث کړے
دے - دواړو لیکوالو د ځېلې مینې او عقیدت اظهار په ډېرو
ښکلو الفاظو کښې کړے دے او زه د دواړو ډېر مشکور یم -
دا زما خوش قسمتي ده چې ماله خدای پاک دوه شخصیتونه
داسې راکړي دي چې که دواړه په ما ګران دي نو زه پرې هم
چې شانه ډېر ګران یم - ځکه څو ایازخان چې زما د شاعرۍ
نه زما د تصور پېغله راواخسته نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه
چې زه یې ورته حیران کړم په دې کښې شک نشته چې ما پېغله
ځېلو شعرونو کښې ستایلي ده څو هغه زما د تصور پېغله داسې
نه وه، هغه څو ساده بوده کلي والا پېغله وه د هغې څو
دومره نخرې نه وې زده - دغه ساده بوده پېغله چې د
ایازخان ګوتو له ورغله نو داسې سرخنه یې ورله اوکړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېچې زهٔ يې ورته حيران كړم - او دَ پاسه چې پرې صابرشاه داغے نو هغه زما دَ شاعرۍ نه تولې رنګ برنګې لوپټې راغونډې كړې - دَ دغه لوپټو نه يې تول ښائسته رنګونه را تول كړل او دغه پېغلې له يې دَ لوپټو يو اوږد پړونے جوړ كړو - هغه يې ورته په سر كړو - ساده بوده پېغلې نه يې دواړو قدردانو داسې ناوې جوړه كړه چې دپښتونخوا تول ښائستونه ورته ګوته په خوله شي -

زهٔ د حُسن په لټون پسې چين ماچين ته نهٔ يم تلے - زهٔ د دنګو دنګو صراحي غاړو پېغلو پسې كابل ته نهٔ يم تلے - ما خو د خپل كلي پېغله ستائيلې ده - دَ خپل چم او خپل كاونډ پېغله - او ثبوت يې زما دا شعر دے چې -

څهٔ خو بانه كړه په ديوال او ګوره
ستا د كوڅې سره تېرېږمه زهٔ

ما چې ستر شاعر حمزه بابا ته دا شعر واورولو نو ډېر يې خوښ شو - په دې شعر كښې ما نهٔ دَ بدخشان د پېغلې ذكر كړے دے او نهٔ مې په كښې دَ ثمرقند حسن ستائيلے دے نو بيا ولې دَ حمزه بابا دا شعر دومره خوښ شوے ؤ - ځكه چې د هغهٔ په قول دا پښتني شعر دے پښتنه پېغله په كښې مخاطب كړے شوې ده - او كوڅه او ديوال هم د پښتني ماحول

(c) ketabton.com: The Digital Library

عکاسي کوي - ما خو په خپلو شعرونو کښې د پښتونخوا ځينې کورونه یاد کړي دي - ځينې کوڅې مې ستايلې دي نه مې د اسلام آباد محلونه ستايلي دي او نه مې د پېښور سړکونو صفت کړے دے - په کوهاټ کښې خپل دا شعر پېش کوم - ـــ د خپل اشنا هغه خاورينې کوڅې

د کهکشان نه خدايګو ښې ښکارېدې

زه دا دعوی نه کوم چې زما شاعري ګنې د شاعرۍ د فن ټولې تقاضې پوره کوي یا د شاعرۍ د اصولو په تله تلې په تلې برابره ده - د خپلې شاعرۍ خامۍ راته معلومې دي کمزورۍ یې راته معلومې دي - خو سره د دې معلوماتو ما د خپلو شعرونو ته دغه کمزورو د لرې کولو ډېره کوشش نه دے کړے ما په شعر کښې خیال له اهمیت ورکړے دے فني ضرورتونو له نه - ما خپلې خبرې ته د رنګینو او خوږو الفاظو رنګینه جامې اغوستولې دي - خپله خبره مې پرې ښائسته کړې ده - او په ښکلي انداز کښې مې لوستونکو ته پېش کړې ده - ارمان دے که د غه خبره د غه شعر کښې فني کمزورۍ وي خو د کمزورو باوجود هم د غه شعر اورېدونکو خوښ کړے دے او ماله یې "د ډېر ښه" په الفاظو داد ګیرنه راکړې ده -

تو ګرانو او خوږو ورونو خپله شاعري سره د خپلو ډېرو فني کمزورو "د تورو اوربل تورو کمڅو خبرې" په کتابي شکل کښې ستاسو په مخکښې ده - خدا ے دې او کړي چې ستاسو خوښه شي

په لوے الله مو سپارم

عبد الله جان مغموم

۲۰۰۰م - ۸ - ۷

(c) ketabton.com: The Digital Library

لویه خدایه

ښکته پورته لاندې باندې
اوچې شاړې تاندې تاندې

دا شینکي شینکي باغونه
په غورزنګ روان سیندونه

سمې غرونه په لړزان دي
کائنات واړه پرېشان دي

شین آسمان ځمکه روښودي
حق حیران ولاړ دي ګوري

چې انسان د انسان وینه
څه په خوند خوند څکي غمبني

کور په کور ځونه په ځونه
دښمني دي چې ځودېږي

دَ مظلوم وینه ارزانه
هرې خواته ده روانه

ورور دَ ورور په مرګ ناست دے
زوئے دَ پلار سره په جنګ دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ انسان انسانیت نن
د حیوان په رنګ کښې رنګ دے

دَ وطن په پاکه سیمه
یو تالان دے یو یرغل دے

لویه خدایه لویه خدایه
دا څهٔ چل دے دا څهٔ چل دے

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورېسې زلمو ځوانۍ خاورې ایرې کړې
خدای دې ګونګ کړه څه له پېغلو ته خبرې کړې

چې مې غټې قسمونه اول مات کړل
بیا توبې مې خپلې ټولې ورېسې کړې

تصور چې د سرو شونډو راله راغلو
نو را پاڅېدم ډیوې مې ټولې سرې کړې

که هر څو مره هم د ځوږ یم نو به روغ شم
څو که زلفې دې په ما لړې ځورې کړې

په دې راز باندې زه خدای ګوره که څه پوه شوم
چې دې سترګو و بڼو چاته اشارې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

بس یو یو تې غوندې خندا اوکړه تهٔ
او د خندا سره ادا اوکړه تهٔ

خدائیګو د لارې نه به ستون شمه زهٔ
څو یو نظر ګلې په شا اوکړه تهٔ

هغه یو ځل چې دې څوا کړے وه
هسې ادا یو ځلې بیا اوکړه تهٔ

ما ورته وے لږه مسکۍ شه کنه
نو راته یې وے لږه ژړا اوکړه تهٔ

مغمومه واخله د ځوانۍ خوند ونه
نو بیا دې غم لږ د عقبیٰ اوکړه تهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

داسې په ما باندې وختونه راغلل
بې غمې لاړلې غمونه راغلل

ستا تصور چې مې د ځان سره کړو
چرته رېله بېګا خوبونه راغلل

وفا دې ټوله د رقیب سره شوه
زما په برخه تش لوظونه راغلل

ستا په راتلو دنیا آباده شوله
خو ته چې لاړې قیامتونه راغلل

څومره چې ما د زړه شکونه ویستل
هومره مې زړه کښې نور شکونه راغلل

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول به زړه سره صلاح کوم
تا صحه بیا به ستا رضا کوم

دومره خبر شئ چې مئین یم زړه
نوره قصه به درته بیا کوم

ددې دنیا نو ځکه بدې شم چې
خپله سپینه او صفا کوم

د عشق سختۍ او خندا کانې زما
لال یم ایرو کښې هم ځلا کوم

مغموم ته به کومو کندو سرشوې
زړه خو قصه د خپل اشنا کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نشې نشې سُوده نشې دي منم
سترګې دې سرې ډکې کاسې دي منم

اوس په محفل کښې شمعه بله شي جوړ
دا پتنګان ځکه دلې دي منم

ستا تبسم مکېږ او ګل ورینه خندا
دَ پېغلتوب څو تقاضې دي منم

دَ چا په شپې ورځې رنګینې وې نو
په ما رڼا ورځې تیارې دي منم

دا ناصحان مې تېر ایستلې نهٔ شي
دَ مغموم کلکې ارادې دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا مې ارادې جوړې نن ځوانې شوې
ځکه په توبو باندې پښیمانې شوې

ولې به د ستورو احسان منتدنهٔ یم
شپې مې د بېلتون چې پې آسانې شوې

تکې توري شپې د تنهایی زما
ما وے جوړې آسانې دي خوګرانې شوې

بیا دې آئینه کښې جوړ کتلې دي
ځکه اداګانې دې بل شانې شوې

معصوم چې کړه توبه د ګناهونو نه
خدایګو توبې شپې یې مسلمانې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

45

تکې تورې شپې کړې تا
بیا زلفې خورې کړې تا

اووے په غصې کښې تا
ماتې مې ګجرې کړې تا

کله په مُسکی شوې تهٔ
کله په نخرې کړې تا

هرې یو ادا کښې نو
خدائیګو زلزلې کړې تا

لا په دیدن مو ره نهٔ وم
ولې دیوې مرې کړې تا

(c) ketabton.com: The Digital Library

شپه د انتظار په شوګیرو تېر وم
لار ته په کتو په اندېښنو تېر وم

اوس چې زلمیتوب په مېکدو تېر وم
بیا به بوډا توب په مصلو تېر وم

اووے پسرلي راته نن بیا په خندا
بڼې زلزلې دې په توبو تېر وم

زهٔ د بېلتانهٔ دا اوږدې شپې اې اشنا
یوځے شه چې په غنو په اغزو تېر وم

پېغلې آینې ته په خندا ګڼې اووے
څنګه قیامتونه په زلمو تېر وم

څوک به یې د ستورو په کتو تېر وي
زهٔ خو تنهایي په اسوېلو تېر وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته چې زلفې راټولې کړې ټولې ښېې شي
نو د ورځو نه دا ښېې خدایږ کو ټولېږ شي

د بیلتون په تنهایو کښې چې رایاد شي
په ژړا ژړا مې ټولې سترګې سرې شي

ټوچې داغ مې په لمن باندې را ښي
ارمانونه مې دې ټول خاورې ایرې شي

ستا د تورو تورو سترګو بلا واخلم
بې لتا ټوبه دا ښېې ډېرې درنې شي

که د زلفو کښېږه لار دې کښې له سمه
لاروي به لېږ منزل ته ورنږدې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وېرم چې ستا دنیا هم وسوزوم ایره کړم
چې دې زړهٔ خدایه د زړهٔ په رنځ اخته کړم

دې ناصح ته څو زړهٔ هسې په خوله بند کړم
ګنې څهٔ چې راته زړهٔ وائي هغه کړم

کهٔ سپېلې کښې مې توبو ته نیت خراب شهٔ
دا تسبې به بیا واعظ ته حواله کړم

ستا په نهٔ راتلو زړهٔ خدائیګو کهٔ خفه یم
خو دې ستورو ته دې ډېر بېګا ګیله کړم

مېکدې و ته څو به مهٔ وایه ناصحه
ګنې یاده به زهٔ هم ستا مصله کړم

چې لمن مې پرې سالمه پاتې کېږي
ګرېوانونه به زهٔ ټول ریخه کړم

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا زلفې ولونه ولونه او نرۍ نرۍ کمڅۍ شي
جوړې ماته زولنې شي جوړې ماته ټپنډۍ شي

د فطرت دغه قانون دے د فطرت دغه اوصول دے
چې ړو ميے د زړېد ونه غوټۍ او خاندې مُسکۍ شي

شمعه ماته کوريځ ژاړي اوزهٔ شمعې ته ژړېږم
داسې تېرې اوږدې شپې شي داسې تېرې تنهايۍ شي

د اُلفت کودره شاړ شي دَ اُلفت کودره وران شي
زلميتوب د رکښې رسوا شي خاورې ايرې د رکښې ځوانۍ شي

چې کهٔ ستا دَغاړې هار شي په دې طمع طمعه طمعه
زما او سبکې ستورې ستورې ملغرې شي لړۍ شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

50

ګلان ټول ازغي ازغي شول په ګلو کښې څوک کېږي
کلي هم سوبې سوبې شوې په لېمو کښې څوک کېږي

دغه وخت کښې بيا منزل ته رسېدل خدايګو چې ګران شي
مايوسي چې شي را څخېنې حوصلو کښې څوک کېږي!

ټول ماحول څومره رنګين وي، خاموشي څومره حسينه
چې دنيا د ټکو ستورو تورو شپو کښې څوک کېږي!

لوپټو باندې چې پېغلو سپين پړوني راپه سر کړل
د زلمو تېره نظر جوړ لوپټو کښې څوک کېږي

جوړ ځواني په تېرېدو شوه، علامه د بوډا توب شوه
د ګناه هريو احساس چې مې توبو کښې څوک کېږي

اے! ګاونډ يوې پېغلې داسې وے چې بس له دې نه
د مغموم رنګين غزل به په کمڅو کښې څوک کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا دَ زلفو سلسلې دي
څومره ګورې دي اوږدې دي

دَ شفق سُرخي ترې زارشه
دا ستا شونډې داسې سرې دي

ټول ماحول غمژن غمژن دے
مایوسۍ پرې را خورې دي

هر یو ستوري ته چې ګورم
شور انګار دے سرې لمبې دي

دا رڼا رازونه فاش کړي
دا تېږې ترې خدائيګو نبې دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې واره تویېدلې بې اختیاره څڅېدلې
نن اوښکې مې په مخ ډېوې ډېوې وې بلېدلې

بېګاه په ډک محفل کښې راته اووایه چې ګُلې
ته ماته خندېدلې که بل چا ته خندېدلې

بې تا نه ګُلې څرنګه خاموشه خاموشې وه
تېرې هم د تېروونه وېرېدلې یوُنېدلې

د مینې ابتداء کښې څه عجیبه شان قصه وه
زه تا نه شرمېدم ګُلې ته ما نه شرمېدلې

مغموم خو لېونے دے څه په خود نه دے زړګیه
خفه ترې نه په څه یې ګیله منه یې ترې ولې

(c) ketabton.com: The Digital Library

تنهایي مې دي ملګري او غمونه راسره دي
څهٔ اوکړم خدایه دوزخونه راسره دي

ستا په تور اوربل کېښې اېښودو د بهاره ګلي
څو تنکي، ګلي او څو ګلونه راسره دي

د چا سپېرهٔ نظر ئې راله نهٔ کړي د نظره
هر وختي اے ملګرو دا فکرونه راسره دي

خپل دے نهٔ کمېږي په ژړا به څنګه کمې شي
څو اوښکي خو نهٔ دي سېلابونه راسره دي

مغموم یوازې نهٔ دے فکر مهٔ کوه ملګري
کهٔ ته راسره نهٔ ئې ستا یادونه راسره دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

پرهرونه جوړوي زړه کښې زخمونه جوړوي
هره یوه ادا دې قیامتونه جوړوي

زړګی د چا مئین به په کښې هسې بندیوان شي
نادانه په اوربل کښې ځاله ولونه جوړوي

سم مې په زړګي کښې تور داغونه رانسکاره شي
هغه چې په سپین مخ شینکي خالونه جوړوي

شپه تېره په ژړا شي او ورځ ډېره ناقلاره
انتظار څو د لمحو نه سم کلونه جوړوي

ارمانونه ټول وي او حسرتونه غونډ وي
مغموم تېرې په خپل زړه کښې څو قبرونه جوړوي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د مُسکا ستا د خندا نه قربان
قربان قربان هرې ادا نه قربان

چې دوه مئین په کښې منزل ته رسي
د هغې عشق دَ انتها نه قربان

شپه د بېلتون چې په وصال بدلوي
هغې سپوږمۍ هغې رڼا نه قربان

زړهٔ ناقراره ته قرار رسوي
ستا د پائزیبو دَ شرنګا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

هلته کهٔ مینه او مئین نهٔ وي نو
هغه دنیا ددې دنیا نه قربان

کچه کچه راټوکېدلې کلۍ
ستا دَ ځوانۍ دَ ابتداء نه قربان

چې پکښې ستا د زړهٔ درزا اورمه
د هغې شپې هغه چُپیا نه قربان

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله راته اوګوري مسکۍ شي
کله کله چې غصه شي سره مخې شي

ستا ښائست او پېغلتوب ته چې پام شي
هره سروه د چمن پېغله جینۍ شي

هر یو وار چې ورته ګورم حیران شم
کله شمعه کله ګل کله سپوږمۍ شي

چې یې ستا په تصور کښې یاره لیکم
نو مصرعې د هر یو شعر دوه کمڅې شي

چې ته نه یې نو خاموشه خاموشي وي
نو چې راشې نو محفل کښې رنګیني شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

په قسمت يې د آسمان ستوري شمېرل شي
د هر چا چې خپلې ځوانې شپې بردې شي

يو د ننګين غوندې غزل ترې خدايګو جوړ شي
چې ستا شونډې ستا خالونه ستا کمڅې شي

چې خېره د مطلب مخې لـــه را شي
نو نادانه شي ماشومه شي ککې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زړۀ تسکین په مېخانو کېږي نۀ وُ
د سرو شرابو په پېمانو کېږي نۀ وُ

اوده جذبې را لړزوونکې اثر
ربابه ستا په ترانو کېږي نۀ وُ

ټول کښېږي چاپېره تاوېدل له شمعې
هیڅ رقابت په پروانو کېږي نۀ وُ

ځکه پرې زۀ نن بدګمانه شومه
چې تسلسل ئې بهانو کېږي نۀ وُ

دَ مېخوارانو محفل سوړ غوندې وُ
نن چې مغموم په مېخانو کېږي نۀ وُ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کله کله مې دا زړهٔ داسې خفه شي
ټول جهان توره تیارهٔ شي توره شپه شي

چې دې تش د لوېشتې پلو ښکاره شي
د رنګینۍ مې د خیالونو یوُ په دوه شي

نو دې پېغلې چې غصه شي نو ترخې شي
او لالې چې په غصه شي لاخوږه شي

یو لمن مې دې سالمه وي نو خبر دے
کې پوا توته مې کهٔ ټول ریښه ریښه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ښاست او پېغلتوب سره يو ځاے شي
هره پېغله يوه مسته شان نغمه شي

بهانه به د ورتلو شي راته جوړه
خداے دې اوکړي چې يو سل واره خفه شي

بې زمانه دې محفل ته چې بل راشي
يو ازغے شي راته سترګو کښې څوکه شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

62

مست تسم دَ پازیبو دَ شرنګا سره
یا دَ مستو پېغلو دَ خندا سره

نشته خدایګو هیڅ نشته زما سره
لاړه خوشحالي خندا دَ تا سره

یو ځل زما زړهٔ دا سې درزېږي نه
هر ځل په لړزان شي ستا ادا سره

تورو تورو زلفو تورې شپې کړلې
تورې شپې صبا شوې ستا خندا سره

وراخله اے مغمومه دځوانۍ مزې
روستو به بیا ګورو دَ عقبیٰ سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ستا خندا زما ژړا اونه شوه
نن مې د زړه تسلّي بیا اونه شوه

دا راته وایه بیا به څه کړم ګُلې
که حوصله مې تر صبا اونه شوه

ته چې محفل ته یاره را نغلې نن
شمع خو بله شوه رڼا اونه شوه

بس تسلّي د ناقلاره زړګې
هم په دُعا هم په دوا اونه شوه

چې په دُعا کښې تړې نه هېر شو مُعموم
نو اشنائي خو د اشنا اونه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په څوله کښې اه په زړهٔ غمونه لرم
خدائیږګو هم دا دوه نعمتونه لرم

لا څو توبې ته برابر نهٔ یمه
لا څو په زړهٔ کښې ارمانونه لرم

زهٔ دَ هغې دَ هر کلي دَ پاره
لا څو څو اوښکې څو آهونه لرم

نن په خندا کښې شین خالی اووېل
هرې ادا کښې قیامتونه لرم

مرګیه ! پام کوه دَ وخته نهٔ شې
لا په دنیا کښې ډېر کارونه لرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلې ورځې شپې د پرېشانۍ زما
اوکړې تقاضې خپلې ځوانۍ زما

پټ رازې څرګند کړو رقیبانو ته
راشئ دادې ګورئ نادانۍ زما

ما چې کړلې ماتې مېخانه کښې نن
د هغه توبې وې پخوانۍ زما

زړه خو اے رېباره دومره پوے شو
جوړې آبادېږي وېرانۍ زما

هلته آئينه درته حېرانه ده
دلته دي حېرانې حېرانۍ زما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د وصال په رنګينو کېنې اوسم
په غوړېدلو پسرلو کېنې اوسم

ما خو يو ګل د پسرلي کړې ربه
چې بيا د پېغلو په ګمڅو کېنې اوسم

ستا د پښو په هر يو شرنګ مې قسم
ژوند مې نغمه شو په نغمو کېنې اوسم

دا پېغلتوب مو خدای نصيب کړه پېغلو
زه مو نشه کړم په نشو کېنې اوسم

د ژوند د ډېرو ناکامو د لاسه
يو اسويلى شوم اسويلو کېنې اوسم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د زلفو سلسلې چې رانورې شوې را اوږدې شوې
دا بېدارې شولې شپې او ورځې لاړلې اوږدې شوې

دا ګوې ستا د ځوانۍ وه، که لمبې وې د سرو شونډو
چې په هسې تصور یې د خېبر تېرې پستې شوې

ارمانونه حسرتونه څه ځوانه ځوانه یادونه
وخته بس په وړاندې مه ځه رو ستو پاتې قافلې شوې

دا د چا وې آرزوګانې چې دا ستا د در شوې خاورې
دا د چا د مینې اور وُ چې ایرې ستا د کوڅې شوې

هر یو غشی اوس خطا ځي د زړه ښخېږي نه په ځواځي
سپېلنې شم د یار سترګو د چا سترګې درپسې شوې

دا ګلونه که راغزي وو خدائے خبر دے چې دا څه وو
هم مې ښنځ شو په نظر کښې هم مې سترګې پرې ړوندې شوې

(c) ketabton.com: The Digital Library

مینې دې آسانې راته ګرانې کړې
تولې حوصلې مې یې حیرانې کړې

اوکړه تماشه د پتنګانو مې
هر یو سره شمعې دملاحکانې کړې

ستا مړاوي نظر ایله تازه کړمه
مړاوې حوصلې یې راله ځوانې کړې

ولې اراده چې خپلې څرګندې کړم
ته به یې ناصحه مسلمانې کړې

مینه کښې مغمومه نادانۍ پښه وې
خدایه تولې پوهې مې نادانې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

رقیب چې ساله نن پېغور راکوي
خدایګو غمونه راله نور راکوي

و یم چې په زلفو کښې دې پټ شمه زهٔ
داسې صلاح دې اوربل څور راکوي

چې مې دَ زړهٔ څو ښه کوله نهٔ شي
نو جوابونه څهٔ له سپور راکوي

ستا دَ څوړو څوړو خبرو لوګي
راله په څوړ زړګي تکور راکوي

دغه یادونه دې لږ پوځې کړه کنه
بیا بیا بلنه ستا په لور راکوي

شمعه بلېږي د رڼا دپاره
د پتنګانو د قضا دپاره

لا به تر څو پورې ژړېږمه نور
ستا د پوټې غونډې خندا دپاره

د آسمان ستورې مې په شمېر کړل ګُلې
پاتې يو څو شو د صبا دپاره

دا زه منم چې ليونۍ يمه خو
يم ليونۍ څه مُدّعا دپاره

ستا د خندا په انتظار دي ګنې
کلى تيارې دي خندا د پاره

(c) ketabton.com: The Digital Library

او څکه ځوند دے نوے ژوند دے دې اوبو کښې
داته اووے صُراحی په غړغړو کښې

نۀ مې ورځو کښې سکون شته نۀ په شپو کښې
پرېشانۍ مې راپنډ شوې دي مغزو کښې

تۀ د سرو شونډو د تاوه څۀ خبر يې
سرې لمبې يُ بلې کړې دي سينو کښې

محفلونه د سرود ځکه ساړۀ شول
پېغلو وراچول پازېب په خپلو پښو کښې

نۀ شراب وو نۀ ساقي وُ په محفل کښې
وو مدهوشه ستا د سرو سترګو نشو کښې

څومره ښۀ د تصور هغه ساعت وُ
چې تيالونه مې وهل ستا په کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نغمې نغمې دي د لیلی خبرې
څومره خوږې دي یاره ستا خبرې

دا د وفا او د جفا خبرې
دي د خندا او د ژړا خبرې

نبائې دنیا کښې د دنیا خبرې
ناصحه پرېږده د عقبی خبرې

زه څو د ستورو سره تل کوم
ستا د ښایست او د ادا خبرې

د دې دنیا څو ځکه بدې شم چې
کوم سپینې او صفا خبرې

ستا د پایلو مستو مستو نغمو
کړې لې خطا را نه د رښتیا خبرې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغې ماښام د پرو غمونو سره
سپينه سپوږمۍ تورو داغونو سره

ستورکي پېدا دي د ژړا د پاره
ښائي خندا د پرهرونو سره

څه تسبې نچېلې واعظ ته بخښم
راغې ساقي چې د جامونو سره

ستا د راتلو ساعت څو دومره اوکړل
خدائیګو عادت شوم قیامتونو سره

غريب شفق به څهٔ سيالي کړي ګلې
ستا په نکريزو سرو لاسونو سره

(c) ketabton.com: The Digital Library

توري تیرې راته فنا ښکاري
چې دې په سرو شونډو خندا ښکاري

په تورو شپو ئې چې ناقلاره کړمه
خدائګو یادونه راته ستا ښکاري

ستا د روربل تیرې منمه ګلې
دا پرېشانۍ په کینې زما ښکاري

زما د زړه دې سادګي ته ګوره
هره جفا ئې راته ادا ښکاري

وخت د وصال کښې څڅېدلې اوښکې
د خوشحالۍ مې انتها ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه تر څو به نور ژړېږمه زهٔ
غم د بېلتون کښې به کړېږمه زهٔ

څهٔ خو یا نه کسره په دېوال روګوړه
ستا د کوڅې سره تېرېږمه زهٔ

دا مې د عشق کاملېدهٔ دي کنه
چې د نارینج هسې زېړېږمه زهٔ

په حقیقت د دې دُنیا پوے شمه
چې ادیرې سره تېرېږمه زهٔ

مخ دې راواړه وه دعا کړه ګُلې
د زلفو ښېو کښې دې وېرېږمه زهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

کالي زاړه شي څه مُسکۍ څونه دي
مړاوي ګلونه دي غوټۍ څونه دي

ورته منګل تل وار خطا وي څکه
دا خاماران دي څه کمڅۍ څونه دي

څکه څوږ زه داسې بې واره تویوم
اوښکې مې خپلې دي پردۍ څونه دي

څه شوه چې زه ورته زړېږم مُدام
په عشق کښې دا څه کمزورۍ څونه دي

هسې به زاړې لا مُسېږي ولې
سترګې ناپوهه لېونۍ څونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د نښې او ښکلې مې ځلېږي په کسکو کښې
لکه ستورې چې ځلېږي تورو شپو کښې

د اغیارو په محفل کښې داسې ښکارې
لکه ګل چې څوک ږدلے وي اغزو کښې

اے ناصحه که ستا او منم توبه کړم
بې رنګي به راپېدا شي مېکدو کښې

دې کې شپې ورته د ستورو هم پسخېږي
زړه ګلونه يې چې ایښولي وي کمڅو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ادراکاني چې هر څو مره کوې خبر دے
څو چې کبر دې رانهٔ شي په مغزو کښې

اراده مې د ورتللو ده نن ورځمه
برکت مې دې خداے وراچوي په تللو کښې

خوب خندا به په مغموم باندې حرام کړي
یوه پېغله به پېدا شي جینکو کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

راشي راته اوګوري مسکۍ نشي
راشي پسرلے څو رنګينۍ نشي

پوهېږم چې سپوږمۍ د خټه سيالي کوي
مياشته شي نرۍ شي څو ښکلې نه شي

شمعه هم ژړېږي هم خندا کوي
دا راسره غم دے لېونۍ نه شي

دا د غېرت ډکه پښتنه لمن
چاته دې څوره چاته جولۍ نه شي

مه وايه څه ماته د رېبار په خوله
ستا زما خبرې دې پردې نه شي

نشي تسلّي د ناقلاره زړه
څو چې راته اوګوري مسکۍ نشي

(c) ketabton.com: The Digital Library

بیا دې یادونو سلسلې جوړې کړې
بیا دې غمونو تورې شپې جوړې کړې

ستا دَ ځوانۍ دَ تقاضونه قربان
هرې ادا دې زلزلې جوړې کړې

د پیغلتوب کور دې ودان اوسي تل
چې دې د پیغلو نه نغمې جوړې کړې

ستا د سرو سترګو دَ سیالۍ په خاطر
خلقو شرابو له کاسې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

81

چې رنګينې ټولې را غونډې شولې
پېغلوټې ځان له لوښتې جوړې کړې

ما دې ورکوټې شان زړګي کښې ګلې
د ارمانو اديرې جوړې کړې

ستا د بېلتون تيرې روښانه نهٔ شوې
مغموم کهٔ روښکو نه ډيوې جوړې کړې

(c) ketabton.com: The Digital Library

نور دې اے ژوندونه په سجدو نه تېر وم
نور دې په شمېرلو د تسبو نه تېر وم

څومره مېکدې ته لېوني دي هلته ډېر
نورې تنهايي په اسوېلو نه تېر وم

زړهٔ مې دے ژوندے روا رادې مې هم ژوندۍ
نورې لوبې تندې په ژوندونه تېر وم

هم ستا تصوّر راشي راله خوب راولي
زهٔ د بېلتون شپې په شوګېرو نه تېر وم

لاړ شه اے مغمومه چار دې ښهٔ کور دې آباد
زهٔ څو رانه ځواني په مصلو نه تېر وم

(c) ketabton.com: The Digital Library

83

بېلتانهٔ کښې څهٔ دا هسې چل په ما شي
شپه درنه شي هر يو څيز تورهٔ بلا شي

کله کله تصور کښې دا له را شي!
را ته اوګوري مُسکې شي په خندا شي

تصور د لوپښې چې دا له را شي
د شفق رنګينې لاړې شي فنا شي

تنهايي کښې د زړګي داغونه شمېرم
دومره ډېر دي چې ئې شمېر رانه خطا شي

ستا پوښتې غوندې مُسکا ته نهٔ رسېږي
ټول ګلونه د چمن کهٔ په خندا شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سترګې ستورې څو اوده شول په ارام شول
زهٔ به ويښ يم تر هغې چې هغه راشي

يو دې غم دَ بېلتانهٔ ورسره نهٔ وي
نور دې ټول غمونه راشي چې زما شي

په وصال کښې مې دا زړهٔ ولې درزېږي
چې منزل ته ورسېږي وارخطا شي؟

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن په فضا کښې رنګینې ښکاري
ګل په خندا، کلی مُسکی ښکاري

ستا دَ سرو سترګو په نشو مې قسم
پکښې سرور په کښې مستي ښکاري

د ستړي زړهٔ د ستوماني دلاسه
هره یوه ساه مې یوه سلګۍ ښکاري

صراحي ستا په غړغړو مې سوګند
د ژوند مقصد دې بس اِتکۍ ښکاري

دَ پېغلتوب د تقاضو دَ لاسه
هره یوه پېغله لېونۍ ښکاري

(c) ketabton.com: The Digital Library

راځئ ستورو چې اوده شو شپه پخه شوه
هغې پېغلې نه جوړ بیا هېره وعده شوه

دې زما ځيرې ګرېوان ته ئې چې پام شو
نو په خپلو ستمونو نن داده شوه

رنګينې د لوپټې به دې سپوا شي
که زما د زړه په وينو لړه سره شوه

چې زړه ستا او ته زما شوې د زړه سره
د ژوندون ټپه نيمګړې وه پوره شوه

د خندا د زړه ارمان جوړې پوره شو
چې ستا سرو شونډو له راغله پرې خوره شو

په ګرشل د پېغلتوب ئې قدم کېښو
اول ګل وو اوس د ګلو يو غنچه شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چاته شراب چاته کاسې ښکارېږي
ماته ستا سترګې مېکدې ښکارېدې

زما د روښکو مقابل کښې بېګاه
ستورې ورې ډېوې ښکارېدې

د ځوڼ رڼا هغه خاورینې کوڅې
د کهکشان نه څه رنګو ښې ښکارېدې

بې ستا د تللو ساعت راغی ګُلې
د هر یو ستورې سترګې سرې ښکارېدې

ته چې محفل ته یاره رانغلې نن
شمعې که بلې وې هم مړې ښکارېدې

(c) ketabton.com: The Digital Library

88

هرته چې زلزل غوټې پېدا شي حوصله کېږي
زهٔ یمه روان دَ ژوند په هغې مرحله کېږي

هلته ستا غوږونو کېږي دورونه په تالي وو
دلته ځنګېدم زهٔ د الفت په ګواره کېږي

یو پسرلے څهٔ چې پسرلو کېږي خدائګو نشته
دومره رنګینۍ دي پېغلې ستا په لوپټه کېږي

تهٔ چې را ښکاره شي او زړهٔ کې مې په درزا شي
څومره ډېر خوندونه وي په دغه زلزله کېږي

بس دے دَ توبو نه خو خدائے ټول عمر له خلاص کړم
ته لې مې غوپه کړې دَ شرابو یو کاسه کېږي

(c) ketabton.com: The Digital Library

څنګه دې ځاځ شوې خدايه زهٔ ورته حيران يم
دومره چې پر غمونه ډېر ورته غونډې سينه کښې

بس دے دا نېمګړې ارمانونه به راټول کړم
چې پر به مزارونه کړم دَ زړهٔ په اډېره کښې

نن کهٔ چرې ژوند وُ دَ هغې وعده رښتيا شوه
مل به دوه مئين شي دَ يو بل سره په ټپه کښې

ورشه اے مغمومه چې دَ ژوند په خوږو يو ځئ شي
ډېر دي لېونې دغه ورا يسته مېکده کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هر طرف ته ګورم مایوسۍ دي او غمونه دي
ګېر چاپېره تاؤ دانه سرو تکي دي اورونه دي

نور دې هم څو ورځې د چمن ګلونه اوخاندي
څو چې په خندا زما د خوږ زړه پرهرونه دي

څومره بختور دي چې پوره يې حسرتونه شو
ستا په تور اوربل کښې په خندا ځکه ګلونه دي

اوس خو د منزل د رسېدو خبره ګرانه شوه
اوس خو هر قدم کښې تېنګ کونه دي دامونه دي

مغمومه نو دې حالاتو په ژوندون پورې ستومانه کړو
څومره پرېشانه دي ګلې څومره ډېر غمونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سا په زِیر زِیر ورته کتلے نشو
په دتهو دتهو مې ژړلے نشو

زهٔ دَ ګناه نه ویرېدمه څکه
څاڅکے شراب مې هم څکلے نشو

ماوے چې تا نه به څهٔ سوال کومه
څهٔ مې غوښتل خو مې غوښتلے نشو

زما دَ زړهٔ دَ تسلّی دپاره
دا رقیبان دې لږ شړلے نشو

ستا دَ محفل د بلې شمعې کورے
دا پتنګان مې هم زغملے نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

92

ډېر لمسونو نه راته شوی دي خو
دَ رقيبانو مې مسئلې نهٔ شو

ستا دَ راتلو په انتظار کښې کُلې
دَ اسمان ستورې مې شمېرلې نشو

بېرې چې دَ راتلو نه دې خبر شو مغموم
دَ خوشحالۍ نه يې خندلې نهٔ شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدایه یو څو ورځې ژوندون دې راکړو
او هغه هم په مېګتون دې راکړو

دا علامه د بل طوفان ده جوړه
چې یو پوتې غونډې سکون دې راکړو

سر په زنګون په فکر ناسته شوله
ښهٔ شوه چې سوچ له دا زنګون دې راکړو

خدایه همت هم د فرهاد راکړه چې
غم لکه غر د بې ستون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې له هم خوښې د ليلٰی ورکړه نو
ما له جُنون چې د مجنون دې راکړو

ژوند د زړا کله خندا شي پکښې
ما وے جوړه ترېخ دے خو ترسکون دې راکړو

خدايه! اول دې زهٔ مئين کړم او
بيا د فراق دا شوا خون دې راکړو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مکوه ساقي نن راته نا مکوه
مکوه دا ظلم ناروا مکوه

ناصحه نن درته څه نه وېمه نو
دا سې خبرې راته بیا مکوه

زړګیه نن څو په آرام يې کنه
پرېښوده غمونه د صبا مکوه

کوه ستم چې څومره کولې شې ته
زما د غم هډو پروا مکوه

چې ستا مغموم پرې خفه کېږي ګُلې
دا سې قیصې ورته ته بیا مکوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا خو څهٔ غم نهٔ دے چې تېر ئې کړمه
اشنا یو خوب نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

شپه وې اوږده او مشغولا مې ایله
د غمه څو ستورې وې چې شمېر ئې کړمه

هغې نن اووے آئینې ته داسې
حُسن مې کم دے څهٔ چې ډېر ئې کړمه

ما ئې دَ سرو شونډو نه غلا کوله
زلفې وَلوَل شولې راګېر ئې کړمه

اشنا مې ځان دے زهٔ به ځان هېرَوم
خدائګو جهان نهٔ دے چې هېر ئې کړمه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه ژړا شي څه سلګۍ شي دَ غـزل جوړه مطلع شي
اَسويـلي زما شعرونه د نېي اوښکې قافيه شي

يو نرۍ غوندې مُسکا چې ستا په سرو شونډو خوره شي
ټول ماحول سرور سرور شي او فضا يوه نغمه شي

زما سترګې خدای دې ړندې کړې زما اوښکو رڼا اوکړه
دا ذرهٔ چاودې شمعه پرېږدئ چې سلګو سلګو کښې مړه شي

ستا د سرو شونډو اثر دے او د شنې لوپټې عکس دے
چې لمبه دَ تنکۍ شمعې کله سره شي کله شنه شي

څهٔ کږه غوندې ښکارېږي دا دُنيا راته هم خدايږګو
کله کله ستا دَ زلفو تېغه لاره چې کـږه شي

نور زهٔ هېڅ درته نهٔ غواړم هېڅ ارمان مې په زړهٔ نشته
دَ ځوانۍ څو تقاضې دي لويه خدايه کهٔ پوره شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ واغظ په دې ذکرونو او توبو چې غلط نهٔ شي
بې وسې چې شي را جمع ترې نه جوړه بس توبه شي

کله کله په محفل کښې چې بې خیاله په خندا شي
ستا سرې سترګې شي جامونه سرې شونډې مېکدهٔ شي

مونږ د دړهٔ حالونه وایو سترګو سترګو کښې یو بل ته
زهٔ هغې ته آئینه شم هغه ما ته آئینه شي

چې د شین آسمان سینه کښې تنکي ستوري را ښکاره شي
ما ته یاد شي مُچېشونه ما ته یاده لوپټه شي

شوے
وېم چې هغه وخت ترې زار شوے هغه وخت ترې نه لوږے
چې غصې نه تسکه سره شي چې غمې نه سره لمبه شي

د بیلتون په تورو شپو کښې تصور کښې راله راشي
زما سترګو کښې ئې شپه شي زما سترګو کښې اوده شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

راغلهٔ غمونه جوړې نوې راغلهٔ
خاموش زړګي ته څهٔ په شور راغلهٔ

دَ ټوک ډوډۍ غم مې ژړلے نهٔ شو
دَ عشق غمونه په پېغور راغلهٔ

څو اسويلي مې ورسره شو څُکه
دا طوفانونو لړ په زور راغلهٔ

ما ئې نقشونه جوړول په زړهٔ کښې
ښهٔ شوه خالونه پکښې تور راغلهٔ

زهٔ دَ غمونو نه خبر نهٔ ؤم
پوهٔ شوم اېله چې مې په کور راغلهٔ

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغې وئېل تهمت په ما پورې شو
ما وې چې نا خدايه ګوره ما پورې شو

د رنځ علاج په طبيبانو نه شو
پاتې اُميد مې يو په تا پورې شو

بيا پتنګان درنه چاپېر شول شمعې
محفل دې ګرم تر صبا پورې شو

اول به غم وُ د محشر راسره
اوس د جفا نه تر وفا پورې شو

تا د غصې نه تندے ګونجې کړلو
د لته په نوم د يو ادا پورې شو

مغموم نو خدائے سره وعده کړې وه
تور د ګناه پرې ولې بيا پورې شو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه مې ډېرې پرېشانۍ شي کنه
قصې را یادې پخوانۍ شي کنه

د دې دُنیا سختې مې خوښې دي چې
هلته به ما ته آسانۍ شي کنه

چې آئینه راته حېرانه شي نو
ځکه مې ډېرې حېرانۍ شي کنه

ښکته چې سر په ځنګنونو کښې کړم
یادې مې ټولې نادانۍ شي کنه

تو تقاضې چې شي شروع مغمومه
نو علامه بس دَ ځوانۍ شي کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

څکه زمانه نن ژړا هېره شوه
چې د هغې نه نن ادا هېره شوه

عمر مې ټول په ژړا کانو تېر شو
زما د شونډو نه خندا هېره شوه

ستا د ښایست په تماشه شوه ګلې
شمع ګل کېږي ترې رڼا هېره شوه

اوښکې ګستاخې داروانې شولې
وخت د وصال کښې ترې حیا هېره شوه

د زړه پرهر به چې ښه شوے وي نو
مغموم نه څکه جوړ ژړا هېره شوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

اول ژړا وي بیا سلګۍ شي کنه
دا سې د زړه مې تسلۍ شي کنه

شمعې بس نوره دومره سوله شه چې
دا پتنګان دلې دلې شي کنه

را غې ماښام د ډېرو ستورو سره
اوس څو به تېرې تنهايۍ شي کنه

مانه که پاتې شي زما جونګړه
تا نه به هم پاتې مانۍ شي کنه

زړه مې په دغه ځاے شي ځړیکې ځړیکې
چې را په ياد ستا بې ارزۍ شي کنه

مغموم په غم کښې په خندا وي ځکه
چې په خندا تېرې سختۍ شه کنه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ورشیر

که هر څو دې غم د حد نه په شي
حوصله مې شي مضبوطه زغم مې ډېر شي

که به يې زړه نه يو ساعت له هم تا وځي
نو مغموم دې له خپل خدايه ځنې هېر شي

نشو ساقي په ډېرو څکلو نشو
هېر مې اشنا په هېرولو نشو

څه شوه که نن مو په خندا کړه زه
غم خو کم په خندولو نشو

خوشي عبث دي کوششونه زما
جوړ مې قسمت په جوړولو نشو

زه خو حيران يم چې دا زړه مې ولې
خوږ د اوربل په خوږولو نشو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د روربیل داپر پښېمانئ مزه که
د تورو سترګو حیرانئ مزه که

هرې توبې پسې ګناه کومه
څومره توبو کښې پښېمانئ مزه که

ځو ته ځوانئ کښې د ځوانئ تقاضې
په بوډا توب مسلمانئ مزه که

❋

مانه زما د حال تپوس مه کوه
په زړه زخمي په خوله خندا یمه زه

سپینه سپوږمئ کښې ستا نقشونه لټوم
ګنې مئین خدائیګو په تا یمه زه

د خپل پردي خندا به څه کړمه زه
خپله خپل ځان پورې خندا یمه زه

(c) ketabton.com: The Digital Library

په محفل کښې بلېدې ته کهٔ په قبر ژړېدې ته
نن څو خدائېګو کهٔ اے شمعې د مدام په دنګې وې ته

زهٔ به خدائے ته زارې او کړم ما به خدائے د ګلاب ګل کړې
کهٔ اوربل کښې مې اېږدې ته کهٔ ګټو کښې مې ټومبې ته

نوره هم فتنه فتنه شوه نوره هم غرور غرور شوه
ائینې خدائے دې ړنده کړه ورته ولې مُسېدې ته

ستا راتلهٔ یو زلزله وه، ستا راتلهٔ څو یو قیامت وُ
هغه وخت به لا څهٔ حال وي چې محفل نه څهٔ وځې ته

زهٔ به ټول شم سترګې سترګې، سترګې سترګې به ټول شمه
څو کهٔ ستا وعده رښتیا وې په رښتیا ګلې راځې ته

ستا د سرو سترګو کاسو کښې د څو زړه نشې کسېږې
هسې نه چې چرته توے شي څهٔ لږې بل څواړوې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا د مينې يو اوصول دے، دا د مينې يو قانون دے
چې په خوله به هيڅ نه وايې چې په خوله به لاس ايږدې ته

چې په شپه د انتظار کښې د دې شور و شر کې سرې شي
او په زړه مې څه چل او شي نو زړه پوے شم چې راځې ته

اے مغمومه بد نصيبه بد قسمت يې بد قسمته
داسې وخت کښې وار خطا شوے چې منزل ته شوے نږدې ته

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ زړهٔ تسکین په میخانو کښې لټوم
دَ سرو شرابو پیمانو کښې لټوم

یوه رنګینه تېره شوې لمحه
ربابه ستا په ترانو کښې لټوم

چې راته ئې ستا په سر چُغلي کړې وه
هغه یو ستورے بېګانو کښې لټوم

زهٔ خو حېران یم چې دې زړهٔ له به نن
کومه بانه په بهانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

نن خو به ځې زه درته یادوم ځکه
نوې وعده دې په وعدو کښې لټوم

څکه ساقي خو د مستۍ نه نه څکم
ورکه ځوانۍ دې پیمانو کښې لټوم

چې نه خو مې اونه رباب وي ګلې
بیا دې د زړه په پرېشانو کښې لټوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دُنیا دَ اُمیدونو مې څه وړانه غونډې ښکارې
اشنا چې په لوظونو نن پښېمانه غونډې ښکارې

ډېرې حېرانۍ ئې دَ هغې په مخ لیدلې دي
خدائېګو ائینه ځکه حېرانه غونډې ښکارې

نشته دے خو شېوئ جوړې سپرلیه ستا په ګلو کښې
ځکه خو بورا هم سرګردانه غونډې ښکارې

دادے اے زړګیه سپوږمۍ نیم آسمان ته راغله
ولاړه ده دې ته څه ستومانه غونډې ښکارې

توبه به کړم ناصحه خو چې دور دَ مستۍ تېر شي
ځوانۍ کښې خو توبه راته څه ګرانه غونډې ښکارې

(c) ketabton.com: The Digital Library

ښه دي انکار د اقرارونو ځني
تشو وعدو تشو لوظونو ځني

ستا د دې قېنچې او سکېنونو ځني
زار دې شم زار د قدمونو ځني

راځه چې دواړه بس پخلا شوه ګلې
ښه دي وصال د فرقتونو ځني

ګلونو هم چل د خندا زده کړلو
زما د زړه د پرهرونو ځني

مغموم څو صبر بې نیازه کړلو
د منډو ترړو تدبیرونو ځني

(c) ketabton.com: The Digital Library

112

دَ نیکۍ بدۍ حساب به شي عقبیٰ کښې
محتسبه بس دے لاړ شه په حیا کښې

کله کله چې په کړس کړس په خندا شي
نو نغمې غوندې خورې شي په فضا کښې

دَ سینې دَ سرو لمبو نه چې جدا شول
اسوېلي مې په خندا شو په هوا کښې

احساسونه مې زړګي کښې په لړزان کړي
دا اثر مې دے لیدلے ستا خندا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې د پېغلو د بشاشت ذکر شروع شي
دا پیدا شي یو جنون غونډې په ما کښې

چې د زړهٔ خبره شونډو ته را نشي
کله کله داسې کېږي په حیا کښې

نور څهٔ نهٔ دي خو دا زړهٔ به مې لړزنیهٔ شي
را شه کېنه لږه ما سره په خوا کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

دا څو غلط دي چې خندلے نشم
غم د بیلتون کنې زغملے نشم

د بدنامۍ ویره دې ما سره ده
کنې څه زه درته کتلے نشم

زه چې د سوال سره عادت نه یمه
ځکه څو تانه څه غوښتلے نشم

زه د وصال ولې دعا اوکړمه
خپله خپل غم څو زیاتولے نشم

د شوګیرو په ګواهۍ کښې ګلې
د آسمان ستوري را بللے نشم

که غم دې غروي هم خوشحاله یم څو
سپکه وینا دې زه اوړلے نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه له زما د مرګ سوالونه کوې
بیا به په چا باندې نازونه کوې

ستا خو اوربل چرته پرېشانه نشي
ځکه خو ځنګ ترې هم بادونه کوې

څومره نشه د عشق شراب کښې ده چې
دومره اثر کله جامونه کوي

چرته به سوال به يې منلی وي نو
څومره په ما ډېر احسانونه کوي

ستا چه ایره کښې څه خیر يې ګلې
څه څه کاڼي دي دا یادونه کوي

*

(c) ketabton.com: The Digital Library

څه په ژړا څه په زارو تېره شوه
شپه دَ هجران څه په خوارو تېره شوه

په سترګو سترګو کښې مُسکې غوندې شوه
راسره ځُخنه په نخرو تېره شوه

دا شوخه څټه دَ مسکن منمه
چې په ول ول کښې دَ کمڅو تېره شوه

ستا دَ جنّت په طمعه طمعه شېخه
ځوانه ځواني په مُصلو تېره شوه

څوک دَ معصوم دَ حاله څه خبر شو
چې ئې ځواني په رسوېلو تېره شوه

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ښائسته مخ دَ شين خالي مې قسم
په زړهٔ شين داغ لکه دَ خال دے زما

دَ بېلتانهٔ په هر ساعت مې قسم
هره ګهړۍ لکه يو کال دے زما

ستا په ستم په ناکړدو مې قسم
دَ لېونو نه بدتر حال دے زما

✷

چې سېرلي کښې تهول ماحول سرور سرور شي
ماتول بيا دَ توبې خلقه ضرور شي

دا ګناه څوک هسې نهٔ کوي واعظه
څو حالات نه بې شانه ورله مجبور شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

118

دَ زړهٔ دَ غم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ
دَ سترګو نم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ

دَ تورې اوربل په تورو شپو مې قسم
دَ زلفو خم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ

غشي نظر دَ زړهٔ په سر وېشتلې
دَ کوږ او سم ؟ رانه تپوس مهٔ کوئ

څوک ورته سور څوک ورته شین وائي
دې پسرلي ته څوک رنګین وائي

سپینه خبره اشنا دغه ده چې
داسې څوک نشته دے چې سپین وائي

دا چمن او دا ګلونه چې شنهٔ سرهٔ دي
په سپېرلي د ادیرې باندې مې څهٔ دي

هېڅ به نهٔ وایم د مړو مړي مړهٔ دي
خو افسوس په دې ژوندو چې ژوندي نهٔ دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

(c) ketabton.com: The Digital Library

120

شپې دَ بېلتانهٔ دومره اوږدې دي راځه
ستا دَ اوږدو زلفو کشالې دي راځه

بیا دَ پسرلي څخهٔ اوزې غوندې شوې
بیا په ماتېدو زما توبې دي راځه

را شه چې ښائست دې درته زهٔ او ستا یم
خدائیګو آئینې ټولې ړندې دي راځه

نن کهٔ زما سر او ستا قدم دے اشنا
دا هم حادثې دَ زمانې دي راځه

ارمانونه مې چې خاورې شي ایرې شي
نو ګردونه ترې نه جوړ ستا د کوڅې شي

چې ستا خوږ زوربل مې کله کله یاد شي
پریشانه په ټول ماحول باندې خوځي شي

تصور د لوپټې چې راله وراشي
په فضا کښې د سپرلي شان علامې شي

زه به ستا ګرېوان ته لاس کړم ته زما ته
راپیدا چې مېکدو کښې هنګامې شي

لا خو ډېره لاره پاتې ده منزل ته
خدایه دې مل زما دَ ماتې حوصلې شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

سپوږمۍ ته

(د خیال په دنیا کښې د سپوږمۍ سره څو خبرې)

په شین آسمان کښې خندېدونکې سپوږمۍ
په تورو شپو کښې ځلېدونکې سپوږمۍ
ستا په نیمګړې ښغلتوب مې قسم
ستا په دې داسې ښونتوب مې قسم

چې د بېلتون په تورو شپو کښې چرې
د تنهایۍ سختو لمحو کښې چرې
زما د زړه ته مشغوله غونډې وې
ځکه چې ته مې د لیلٰی غونډې وې

ته به آسمان کښې په خندا شوې کله
پسته ورځ کښې به په غلا شوې کله
بیا به ښکاره شوې مسېدونکې غونډې
د دې دُنیا نه شرمېدونکې غونډې

قسم مې ستا تورو داغونو باندې
د خپل زړګي په برهرونو باندې

❋

(c) ketabton.com: The Digital Library

هغه نخرې به دې زړه هېرې نه کړم
هغه څو شپې به چرې هېرې نه کړم

ستا په کتو کتو مې شپې اړولې
ما د بېلتون سختې لمحې اړولې

اوس دې هم خدائ ګوره چې احسان منمه
لوئې يې د غرنه په خپل ځان منمه

څو اے زما د تورو شپو ملګرې
د جدائ او شوګیرو ملګرې

نن ته اوده شه چې تيارې تيارې شي
دا تيارې په ټول جهان خورې شي

نن چې دا شپه څومره اوږده شي ښه ده
او دا تياره چې يو په دوه شي ښه ده

ځکه چې نن زما ليلىٰ راځي
د دې دنيا نه به په غلا راځي

(c) ketabton.com: The Digital Library

"غم"

لږ څو مې پرېږده غمه چې لږه ساه واخلم
چې لږه ساه واخلم نو بیا به تا واخلم

ورکوټې زړهٔ دې زما دا اُمیدونه پکښې
پیو ټسکې زړهٔ دې زما دا ارمانونه پکښې

دَ چا لید و ته گورې زړهٔ نا قلاره یمه
نه چې نا اُمیده گورې زړهٔ دَ بهاره یمه

دومره مې پرېږده چې خوند زړهٔ دَ خندا واخلم
خوند دَ اشنا دَ مینې څهٔ دَ وفا واخلم

لږ څو مې پرېږده غمه
چې لږه ساه واخلم

چې لږه ساه واخلم
نو بیا به تا واخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

دَ دې دُنيا نه لرې بېسَله دُنيا وے زما
دا سې دنياکښې وے زړهٔ چې بس زما وے زما

پکښې خندلےشوے ما پکښې ژړلے شوے ما
چې څوک کتل مې نوښتے پکښې کتلے شوے ما

نهٔ وے جفا نه خبر نهٔ دَ وفا نه خبر
نهٔ دَ جزا نه خبر نهٔ دَ سزا نه خبر

دومره مې پرېږده چې غم زړهٔ دَ اشنا وانخلم
کهٔ دې پر درونه وي نو هم پېټے به سټا وانخلم

لېږ څو مې پرېږده غم
چې لږه ساه وانخلم

چې لږه ساه وانخلم
نو بيا به ستا وانخلم

(c) ketabton.com: The Digital Library

تعبیر

لکه سېرلے چې په چمن راشي
په سمه غر اؤ په کُهن راشي

په تورو شپو کښې لکه ستورے غونډې
نااُمیدۍ کښې لکه زېرے غونډې

دَ خوږ زړګي یو ترانه غوندې کښې
دَ سرو شرابو پیمانه غوندې کښې

زما دَ خوب ښکلے تعبیر شولې تهٔ
دَ نامرادهٔ زړهٔ تقدیر شولې تهٔ

دَ زړهٔ دنیا ته په دې شان راغلې
وراڼې دُنیا ته په ښهٔ شان راغلې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ځوانه دوست سید صابر شاه صابر د وادۀ په خوشحالۍ کښې د مینې او عقیدت ګوټ ګلونه

وادۀ

د رنګینه شعرونو په ژبه

"راځئ چې ټول په جمع یو آلا او کړو آلا"
راځئ چې د صابر د سهرې ګُلونو نه قربان شو
راځئ چې د سهرې د دې ګلونو نه قربان شو
راځئ د خوشحالۍ د دې وختونو نه قربان شو
راځئ چې هم د ساز او هم سُرونو نه قربان شو
"راځئ چې ټول په جمع یو آلا او کړو آلا"
نن ستورې په اسمان کښې دې نڅه نڅه غوندې
نه صرف نڅه نۀ دې، دې کچه کچه غوندې
کله د غصې نه شي لمبه لمبه غوندې
کله د اسې تت شي، شي ډیوه ډیوه ډیوه غوندې
سهرې نه کتے نشي دې د زړۀ په رنځ اخته غوندې
دوئ هم راته ښکارې دې بد نیته د بنده غوندې
راځئ چې ټول په جمع یو آلا او کړو آلا

(c) ketabton.com: The Digital Library

لنډه شان موده د انتظار څومره اوږده شوله
شکر دے اے خدایه چې مونږ طمعه پوره شوله
سهره نن د واده څپړه د صابر په سر نحوږه شوله
او کوره ئې د نیا د دې سهرې په تماشه شوله

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

صابره ته د مور د ارمانونو نه خبر نه وې
ته چې جوړې د پلار د حسرتونو نه خبر نه وې
ته د خپلو خویندو د غمونو نه خبر نه وې
ته دې جوړ د رونړو د فکرونو نه خبر نه وې
څومره په ارمان ستا د واده د سر سهروته وو
څومره "تلوسه" کښې دې ساعت او دې لمحوته وو

راځئ چې ټول په جمع یو آلا اوکړو آلا

مغموم به مدعا خپله بشکاره په څو لفظو کښې کړي
یا به ئې بیان د شاعرۍ په څو جملو کښې کړي
خپل دواړه لاسونه به روچت په نیموشپو کښې کړي
سوال به د خپل رب نه په خاموشه خاموشو کښې کړي

دا دعا کوي د لارې دوه ملګرې تل ودان لري
ته ئې په خپل فضل هر آفت نه په امان لري

——— آمین ———

یاد اوپیشکش : عبدالله جان مغموم
د واده نیټه ۲۴ ستمبر ۱۹۹۵ء

(c) ketabton.com: The Digital Library

ډمې ته

(په میدان کښې د ډمې د ګډا یوه نقشه ننداره)

ګډه شي ګډېږي په ګډا کښې په خندا شي ته
سر ترې ښنو ادا شي ته
او نخرې چورلکونه هر چورلک کښې په هوا شي ته
سر ترې ښنو ادا شي ته

ټېټه شي کږه شي په کږه کښې بیا راسمه شي
ډکه له ستمه شي
ډېرې نخرې او کړې په نخرو نخرو بې دمه شي
ډکه له ستمه شي

ترې ترې ګډېږي ناګهانه په ترپکو شي
سر په کالکوچکو شي
وار درنه خطا شي وارخطا نه په چورلکو شي
سر په کانکوچکو شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

ته یې کچه غوږکه نرۍ ملا دې لکه لخته ده
لخته ترې هم سخته ده
هره یې ادا دې د قیامت نخښو نه سخته ده
سختو نه هم سخته ده

سپل نه جدا شوې مرغۍ هر چا ته نږدې شې ته
په طمع د پیسې شې ته
او وهې ساتګو نه په څه چل هلې دلې شې ته
په طمع د پیسې شې ته

چا ته وهې سترګې چا ته بل رنګ اشارې کوې
دا کومې نخرې کوې
تال کښې د سازونو د چالونو نظارې کوې
دا کومې نخرې کوې

شرنګ د هر پښن پې کښې دې بې شمېره فسادونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي
سرې سترګې دې نه دي د شرابو ډک جامونه دي
ډېر ډېر طوفانونه دي

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ختکو مزکې ته خطاب

اے د اغزو او د ګلونو مزکې
د کانړو تیګو تورو غرونو مزکې

اے د همت د خزانو میرمنې
د شجاعت د سپاهیونو مزکې

د پښتو مورې د پښتونو ډکې
د خوشحال خان غوندې زمرونو ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

اے د چمن اے د ګلشن خاورې
اے د ختکو د وطن خاورې

اے د غیرت د افسانو میرمنې
د خوشحال خان د مضبوط تن خاورې

د غیرت مورې د غیرت نه ډکې
اے د ختکو د عظمت نه ډکې

ستا احترام کول پکار دي منم
تا ته سلام کول پکار دي منم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ځکه چې تا د خپل عزت د پاره
د آزادۍ د حفاظت د پاره

د خوشحال خان غونډې زامن راوړې
داسې غازیان داسې تورزن راوړې

چې اباسین کښې ئې سېلاب راوستو
ښارو مېرو کښې ئې انقلاب راوستو

ستا احترام کول پکار دي منږ
تا ته سلام کول پکار دي منږ

د خ ورې د غېرت نه ډکې
اے د خټکو د عظمت نه ډکې

د خوشحال خان اَس په تاپښې ایښې دي
تا د شفقت نه په سینې ایښې دي

خټک زلمي تا باندې سر ایښے دے
تا په خپل زړۀ په خپل ځیګر ایښے دے

ستا احترام کول پکار دي منږ
تا ته سلام کول پکار دي منږ

د پښتو مورې د پښتو نه ډکې
د خوشحال خان غونډې زمرو نه ډکې

ستا په خوارۍ باندې خوارېږ مه زۀ
کۀ تپوس کوم ګنهګار یږ مه زۀ

دومره تپوس درنه کوم چې ولې
دا روندې تږې او بربنډه شوې تۀ

دومره تپوس درنه کوم خټکې
بس د خوشحال نه پسته شنډه شوې تۀ

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library